

Calendarul evenimentelor și manifestărilor culturale 2023

BjC

Biblioteca Județeană
Octavian Goga
Cluj

CALENDARUL EVENIMENTELOR ȘI MANIFESTĂRILOR CULTURALE

2023

PUBLICAȚIE ANUALĂ A BIBLIOTECII JUDEȚENE „OCTAVIAN GOGA” CLUJ
Calendarul evenimentelor și manifestărilor culturale
devenită deja tradițională, adună în cuprinsul său datele remarcabile ale anului 2023.

Datele incluse în calendar - aniversări, comemorări, evenimente istorice - au fost selectate pe baza materialelor de referință existente în colecțiile bibliotecii noastre. Obiectivul asumat al publicației de față îl constituie celebrarea, în primul rând, a unor personalități marcante ale literaturii, științei și artei românești și universale. De asemenea, au fost reținute în cuprinsul calendarului zilele naționale și internaționale importante, precum și evenimentele culturale organizate de biblioteca județeană, în colaborare cu partenerii săi.

Decenii proclamate de ONU:

2014-2024 Deceniul Națiunilor Unite pentru Energie Durabilă
2015-2024 Deceniul Internațional pentru Persoanele de origine africană
2019-2028 Deceniul păcii Nelson Mandela
2021-2030 Deceniul Internațional pentru Îmbătrânire sănătoasă
2022-2032 Deceniul Internațional al Limbilor indigene

Aniversări Internaționale 2023

ANUL EUROPEAN AL REZILIENȚEI PRIN CULTURĂ (propunerea României la Consiliul Educație, Tineret, Cultură, Sport al Uniunii Europene)
ANUL EUROPEAN AL EDUCAȚIEI ȘI FORMĂRII (propunerea președintelui Comisiei Europene, Ursula von der Leyen)
Anul orașului TALLINN, denumit *Cea mai verde capitală europeană*
Anul orașelor VESZPRÉM (Ungaria), TIMIȘOARA (România) și ELEUSINA (Grecia), numite *Capitale Europene ale Culturii*
Anul orașului LUBLIN (Polonia) numit *Capitală Europeană a Tineretului*

PERSONALITATEA LUNII IANUARIE

Marțian NEGREA

130 de ani de la naștere

Date biografice: n. 29 ianuarie 1893, Vorumloc (astăzi Valea Viilor, județul Sibiu)/Austro-Ungaria - d.13 iulie 1973, București/România. Compozitor, profesor, dirijor.

A urmat studii muzicale la Sibiu (1910-1914), apoi la Viena (1918-1921) cu muzicianul de origine română Eusebie Mandicevschi și cu Franz Schmidt. La Viena a luat contact cu marea tradiție muzicală germană, dar și cu tendințele postromantice ale vremii, care i-au influențat din plin limbajul armonic.

După studii, devine profesor la Conservatorul din Cluj, unde a predat teoria formelor muzicale și a instrumentelor, contrapunct, muzică de cameră (1921-1941) și la Conservatorul din București (1941-1963). Publicarea primelor zece piese în caracter românesc, extrase din *Codex Caioni*, a fost făcută de compozitorul Marțian Negrea, într-unul din studiile sale. Prin creațiile sale componistice, Marțian Negrea a încercat să acopere toate genurile muzicale.

Compoziții (selectiv):

Muzică de cameră: *Cvartet de coarde*, op. 17 ; *Suita pentru clarinet și pian*, op. 27 ; *Martie și Ghețarul*, piesă pentru flaut inspirată de un poem de Lucian Blaga; *Piesa Ghețarul de la Scărișoara* pentru clarinet și pian.

Pian solo: *3 Miniaturi pentru pian, pentru copii: Melc, melc codobelc; Dans românesc; Văleanca* (1920-1945), *3 Schițe românești pentru pian: Cîntec de leagăn; Nocturnă; Din muntii* (1920-1945), *Canoane, preludii, corale, fugi*, op. 2. (1919), *Rondo pentru pian*, op. 4 (1920), *Impresii de la țară*, op. 6, suită pentru pian: *Preludiu; A fost odată; Fusul; Jocul ielelor; Sara-n poartă; Alunelul* (1921), *Sonată pentru pian*, op. 5, în Sol major (1921), *Sonatină pentru pian*, op. 8, în la minor: *Allegro moderato; Variațiuni la cîntecul "Foaie verde trei bujori"; Allegro* (1922).

Muzică simfonică: *Simfonia primăverii*, op. 23 ; *Concert pentru orchestră*, op. 28; *Suita simfonică Povești din Grui*, op. 15.

Muzică de film: *Baia Mare* : film documentar (1952), *Prin Munții Apuseni* (1958), *Marin Pescarul* (1972).

Scrieri:

Tratat de instrumente (1925), *Tratat de forme muzicale* (1932), *Un compozitor român din secolul al XVII-lea: Ioan Căianu (1629-1687)* (1941), *Tratat de contrapunct și fugă* (1957), *Tratat de armonie* (1958).

Referințe/aprecieri critice:

Antonela Sofia Barbu: *Marțian Negrea a elaborat multe compoziții muzicale care au îmbogățit repertoriul muzicii românești cu lucrări din cele mai valoroase. A compus în anul 1940 o suită simfonică în 4 părți 'Povești din Grui', care prin melodii armonioase a reprezentat cum oamenii din Valea Viilor se adunau duminica și la sărbători în Grui, situat în mijlocul locuințelor românilor, unde discutau și se informau despre preocupările și necazurile lor.*

EVENIMENTUL CLUJEAN AL LUNII IANUARIE

100 de ani de la înființarea Universității Populare (28 ianuarie 1923)

Universitatea Populară din Cluj a luat ființă în iarna anului 1923, inițiatorul și președintele ei fiind profesorul universitar Ioan Ursu. Scopul noii instituții, definit de fondatorul ei, era următorul: „atât românii din Transilvania, care n-au avut sub vechea stăpânire maghiară libertatea de a se cultiva în direcția națională, cât și străinii de aici și în genere străinele (adică femeile celorlalte naționalități) care n-au urmat școli mai mult timp, să-și apropie cunoștințele necesare de cultură românească”.

Inițiativa înființării Universității Populare a fost aprobată cu unanimitatea membrilor prezenți în ședința Senatului universitar din 27 octombrie 1922. Deschiderea cursurilor a fost avizată și de Ministerul Instrucțiunii Publice la 31 ianuarie 1923.

Festivitatea de deschidere a cursurilor a avut loc în Aula Universității clujene, la 28 ianuarie 1923, în prezența corpului profesoral universitar, a autorităților civile și militare locale, precum și a unui numeros public asistent. A prezidat rectorul I. Iacobovici. În cuvântul său, președintele Universității populare a afirmat: *Rezum scopul acestei școli în două cuvinte: lumină și patrie.*

Între profesorii Universității Populare s-au numărat: I. Ursu (istoria românilor), N. Ghiulea (politica socială), V. Bogrea (civilizația romană), V. Bărbat (morală), Gh. Bogdan-Duică (literatura română), dr. Iuliu Moldovan (igiena), Gh. Vâlsan (geografia României), N. Drăganu și Th. Capidan (limba română), profesori care au predat gratuit cursurile.

Pentru început, s-au înscris 538 de studenți de vârste și categorii sociale diferite, taxa minimă de participare fiind de 5 lei. La limba română s-au înscris 300 de studenți, la literatura română – 161, la istoria românilor – 144, la geografia României – 105, la literatura franceză – 93, la morală – 68, la igienă – 63, la politica socială – 63, la istoria artelor – 60, la civilizația romană – 57. Numeroase alte persoane au audiat cursurile fără să fie înscrise formal.

Universitatea Populară clujeană a constituit o expresie a ideii implicării universitarilor în activitatea de propagandă cultural-științifică, având ca obiectiv *răspândirea cunoștințelor utile pentru viață [...] care să [...] dea în viitor cetățeni înarmați cu cunoștințe, dar și cu sentimente, deci o societate mai bună, în care omul să aibă de luptat cu mai puține răutăți și să fie mai fericit...*

Prin înființarea acesteia, activitatea de culturalizare a maselor (idee susținută de ASTRA), mai ales din mediul urban, și-a găsit o rezolvare fericită, însă limitată ca spațiu de acțiune la orașul Cluj. Extinderea acestei activități la nivelul întregii regiuni a Transilvaniei și în Banat s-a realizat prin înființarea Extensiunii Universitare (30 mai 1925), o asociație care a organizat „o campanie de propaganda culturală prin conferințe și publicații de popularizare, o campanie în stil mare, sistematică, organizată, urmărită stăruitor, an de an”.

Bibliografie:

1. Stelian Neagoe, *Viața universitară clujeană interbelică.*- Cluj-Napoca: Editura Dacia, 1980

IANUARIE

1 ianuarie

Ziua Mondială a Păcii

60 de ani de la înființarea, la Cluj, a **Muzeului Național de Istorie a Transilvaniei** ca instituție de sine stătătoare (01.01.1963)

140 de ani de la nașterea dirijorului și profesorului **Antonin CIOLAN**, primul director al Filarmonicii clujene (01.01.1883-04.12.1970)

200 de ani de la nașterea poetului maghiar **PETÖFI Sándor** (01.01.1823-31.10.1849)

2 ianuarie

90 de ani de la nașterea prozatorului și dramaturgului **Ion BĂIEȘU** (02.01.1933-21.09.1992)

5 ianuarie

145 de ani de la nașterea prozatorului **Emil GÂRLEANU** (05.01.1878-02.01.1914)

8 ianuarie

150 de ani de la nașterea omului politic **Iuliu MANIU**. Membru de onoare al Academiei Române (08.01.1873-06.03.1953)

9 ianuarie

115 ani de la nașterea scriitoarei și eseistei franceze **Simone Lucie Ernestine Marie Bertrand de BEAUVOIR** (09.01.1908-14.04.1986)

10 ianuarie

Ziua Matematicii, Informaticii și Științelor naturii

140 de ani de la nașterea scriitorului rus **Alexei N. TOLSTOI** (10.01.1883-23.02.1945)

11 ianuarie

270 de ani de la inaugurarea **British Museum** din Londra (11.01.1753)

13 ianuarie

150 de ani de la nașterea mitropolitului greco-catolic **Vasile SUCIU**. Membru de onoare al Academiei Române (13.01.1873-25.01.1935)

190 de ani de la deschiderea **Casino-ului** clujean în Casa Kendeffy (Bulevardul Eroilor, nr.2) (13.01.1833)

65 de ani de la moartea poetului, eseistului și dramaturgului **Dan BOTTA** (13.01.1958-26.09.1907)

15 ianuarie

Ziua Culturii Naționale

173 de ani de la nașterea poetului, prozatorului și publicistului **Mihai EMINESCU** (15.01.1850-15.06.1889)

18 ianuarie

Florin Adrian MAXA, pictor clujean – 80 de ani (18.01.1943)

175 de ani de la nașterea scriitorului **Ioan SLAVICI** (18.01.1848-17.08.1925)

19 ianuarie

120 de ani de la nașterea istoricului de artă și profesorului universitar clujean **Coriolan PETRANU** (19.01.1893-17.07.1945)

20 ianuarie

150 de ani de la nașterea prozatorului, poetului și eseistului danez **Johannes Vilhelm JENSEN**. Premiul Nobel pentru Literatură (1944) (20.01.1873-25.11.1950)

80 de ani de la moartea filologului, lingvistului și folcloristului **Pericle PAPAHAGI**. Membru al Academiei Române (20.10.1872-20.01.1943)

21 ianuarie

200 de ani de la nașterea scriitorului maghiar **MADÁCH Imre** (21.01.1823-05.10.1864)

22 ianuarie

Ziua Culturii Maghiare

23 ianuarie

Ziua Națională de comemorare a eroului național Tudor Vladimirescu (1780-1821)

145 de ani de la nașterea poetului, prozatorului și dramaturgului **Zaharia BÂRSAN**. Director al Teatrului Național din Cluj (1919-1936) (23.01.1878-13.12.1948)

24 ianuarie

Ziua Unirii Principatelor Române - 164 de ani de la unirea Principatelor Române sub domnia lui Alexandru Ioan CUZA (24.01/05.02.1859)

565 de ani de la proclamarea lui **Matia CORVIN** ca rege al Ungariei (1458-1490) (25.01.1458)

27 ianuarie

Ziua Internațională de Comemorare în memoria victimelor Holocaustului

35 de ani de la inaugurarea **Bibliotecii Române** din Paris (27.01.1988)

200 de ani de la nașterea compozitorului francez **Eduard LALO** (27.01.1823-22.04.1892)

28 ianuarie

Ziua Europeană a Protecției Datelor Personale

100 de ani de la înființarea, la Cluj, a **Universității Populare** (28.01.1923)

150 de ani de la nașterea scriitoarei franceze **Sidonie-Gabrielle COLETTE** (27.01.1873-03.08.1954)

29 ianuarie

130 de ani de la nașterea compozitorului, muzicologului și dirijorului clujean **Marțian NEGREA** (29.01.1893-13.07.1973)

30 ianuarie

Ziua Internațională a Nonviolentei în Școală

75 de ani de la asasinarea omului politic indian **Mahatma K. GANDHI** (02.10.1869-30.01.1948)

31 ianuarie

90 de ani de la moartea scriitorului englez **John GALSWORTHY** (14.08.1867-31.01.1933)

PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII FEBRUARIE

Horia BĂDESCU
80 de ani de la naștere

Date biografice: n. 24 februarie 1943, Arefu, județul Argeș. Poet, prozator și eseist român.

A urmat cursurile liceale la Curtea de Argeș (1957-1960) și Facultatea de Filologie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj (1968). A făcut parte din gruparea revistei „Echinox”. Și-a luat doctoratul în litere cu teza *Memoria Ființei - Poezie și Sacru* (1997).

A debutat cu poezie în revista „Tribuna” (1964). A fost redactor la Studioul Teritorial de Radio din Cluj (1968-1985), inspector de cultură (1985-1987), director al Teatrului Național din Cluj (1987-1990), director al Radioteleviziunii Cluj (1989-1994), director al Centrului Cultural Român de la Paris (1994-1998) și atașat cultural la Ambasada României în Franța (2001-2005).

Este membru al Uniunii Scriitorilor din România și Franța, al Academiei Francofone, al Centrului Internațional de Studii și Cercetări Transdisciplinare (Paris), al unor prestigioase comitete ale poezilor francofoni, al Academiei Universale (Montmartre), al Institutului Internațional pentru Poezie și Operă UNESCO (Verona), al redacției revistei „Mémoire de XXI-ème siècle” (Paris).

Este distins cu: Premiul Academiei Române (1991), Premiul european de poezie francofonă „L. S. Senghor” (2004), Premiul de poezie „Lucian Blaga” (2005), premii ale Filialei Uniunii Scriitorilor Cluj (1977, 1981, 1992, 2008), Marele Premiu Național pentru Literatură al Festivalului „Noaptea de Poezie”, Curtea de Argeș (2010), Marele Premiu de Poezie „Nichita Stănescu” (2013). A primit Ordinul Național „Meritul cultural” în grad de Comandor (2004).

Opera (selectiv):

Marile Eleusii (1971), *Nevăzutele Urse* (1975), *Magda Isanos. Drumul spre Eleusis* (1975), *Cântece de viscol* (1976), *Anonimus* (1977), *Ascunsa trudă* (1979), *Grigore Alexandrescu. Parada măștilor* (1981), *Recurs la singurătate* (1982), *Apărarea lui Socrate* (1985), *Meșterul Manole sau imanența tragicului* (1986), *Anotimpurile* (1987), *Zborul găștei sălbatice* (1989), *Ferestre, tablete* (1990), *Furcile caudine* (1991), *Lieduri* (1992), *Joia patimilor* (1993), *Fierul spinilor* (1995), *Ronsete* (1995), *A doua venire* (1996), *Ieșirea din Europa, tablete* (1996), *Ziua cenușii* (2000), *La salle d'attente* (2003), *D'un jour à l'autre* (2006), *Pielea îngerului* (2007), *Memoria Ființei: Poezia și Sacrul* (2008), *Vei trăi cât cuvintele tale* (2010), *E toamnă nebun de frumoasă la Cluj* (2011), *Un înger răstignit pe gură* (2011), *O noapte cât o mie de nopți* (2011), *Cărțile viețuirii* (2013), *Dacă Orfeu* (2015), *Decameronice* (2017), *Doar din pământul patriei* (2018).

Referințe/aprecieri critice:

Liviu Petrescu: *Prin impresionanta complexitate a operei sale, prin recuperarea, în poezia sa, a tradițiilor marelui lirism, prin voința de afirmare a „unui nou umanism”, întemeiat în esență pe o viziune integratoare și cosmocentrică, Horia Bădescu se situează printre scriitorii reprezentativi pe care îi are literatura română din ultimii ani.*

EVENIMENTUL CLUJEAN AL LUNII FEBRUARIE

100 de ani de la înființarea sanatoriului *Parc* al medicului Mátyás Mátyás (20 februarie 1923)

La 20 februarie 1923, medicul clujean Mátyás Mátyás a deschis, pe calea Moșilor de azi, un sanatoriu unde a lucrat ca director și medic primar până în anul 1948. Mátyás Mátyás a completat cu o clădire primele două pavilioane funcționale ale complexului medical și, în 1928, a deschis și baia pentru hidroterapie. Aceasta era folosită pentru tratament conform celor mai noi programe terapeutice din Europa, dar și pentru igienă personală, lucru important, în condițiile în care, în Cluj, băile publice erau foarte căutate pe atunci. S-a procurat instrumentarul necesar, s-au experimentat aici noi tratamente, noi intervenții, sanatoriul câștigând popularitate. Întreaga protipendadă a orașului se opera aici.

O descriere a sanatoriului din Cluj, așa cum se prezenta la 1928, a oferit revista „Societatea de mâine”: *În sala de așteptare, largă și luminoasă, cu pereții pictați cu gust de pictorul Operei române, maestrul Widman, cu mobilier modern și un șir de lămpi de cristal – ne așteaptă dl. Dr. Mátyás, cu falanga lui de medici colaboratori [...].*

Ne-am coborât întâi la băile sanatoriului [...]. Am trecut prin marea sală cu cele 69 de cabine pentru public, unde să-și depuie hainele, înainte de a se coborâ în baie. Am trecut în sala unde se înșiră cele trei bazine mari, toate în alb și verde de faianță fină și cari impun printr-o simplitate elegantă. Pe de lături antebaia, sala de aburi, sala de aier uscat, secția de masaj, secția de fricțiuni și de uscat, sala de manicure, pedicure, sala de odihnă, totul după sistemul marelor băi Gellért din Budapesta, sau Diana și Amalia din Viena.

Cu un ascenzor ne-am urcat în etajul al treilea, unde sunt camerile mai ieftine ale sanatoriului, mobilate frumos, situate toate la soare, la dreapta ca și la stânga, zugrăvite cu culori odihnitoare pentru ochi [...]. Camerele de la etajul întâi și al doilea, mai elegante, mai confortabile, nu costă însă cu mult mai scump [...]. Bucătăria este aranjată în ultimul etaj.

În anul 1948, Sanatoriul a fost naționalizat. Azi, este sediul Clinicii de Pediatrie I din cadrul Spitalului Clinic de Urgență pentru Copii.

Bibliografie: Ghizela Cosma, *Medical Entrepreneurship in Cluj during the Interwar Period. Case Studies: the „Cosmuța”, „Park”, „Charité”, and „Lengyel” Sanatoriums*, în „Acta Musei Napocensis”, 57/II, 2020, p. 69-72.

FEBRUARIE

1 februarie

45 de ani de la intrarea în funcțiune a **Spitalului Clinic de Recuperare** din Cluj (01.02.1978)

155 de ani de la nașterea pictorului **Ștefan LUCHIAN**. Membru de onoare, post-mortem, al Academiei Române (01.02.1868-07.06.1916)

175 de ani de la nașterea pictorului **Sava HENȚIA** (01.02.1848-21.02.1904)

2 februarie

Ziua Mondială a Cititului Împreună

75 de ani de la moartea aviatoarei și primei parașutiste românce de renume mondial **Smaranda BRĂESCU** (21.05.1897-02.02.1948)

4 februarie

Ziua Mondială de Luptă Împotriva Cancerului

35 de ani de la moartea poetului și publicistului clujean **Alexandru CĂPRARIU**. Redactor al revistei *Tribuna* (1957-1969) și director al Editurii *Dacia* (1969-1986) (20.12.1929-04.02.1988)

6 februarie

GAAL György Elemér, istoric literar clujean – 75 de ani (06.02.1948)

90 de ani de la nașterea poetului și prozatorului **Sorin HOLBAN** (06.02.1933-11.01.2004)

115 ani de la nașterea scriitorului **Geo BOGZA**. Membru al Academiei Române (06.02.1908-14.09.1993)

10 februarie

Victor REBENGIUC, actor de teatru și film - 90 de ani (10.02.1933)

125 de ani de la nașterea dramaturgului, poetului și regizorului german **Bertolt BRECHT** (Eugen Berthold Friedrich Brecht) (10.02.1898-14.08.1956)

11 februarie

Ziua Internațională a Femeilor și Fetelor în Știință

12 februarie

100 de ani de la nașterea regizorului italian **Franco ZEFFIRELLI** (12.02.1923-15.06.2019)

13 februarie

Ziua Mondială a Radioului

14 februarie

135 de ani de la inaugurarea **Ateneului Român** (14/26.02.1888)

15 februarie

Ziua Națională a Lecturii (instituită prin legea 21/14 ianuarie 2022)

90 de ani de la nașterea muzicologului **Iosif SAVA** (15.02.1933-18.08.1998)

155 de ani de la nașterea filosofului și psihologului **Constantin RĂDULESCU-MOTRU**. Președinte al Academiei Române (1938-1941) (15.02.1868-04.03.1957)

17 februarie

75 de ani de la nașterea eseistului, filosofului și ziaristului clujean **Ion Maxim DANCIU** (17.02.1948-07.10.2014)

18 februarie

140 de ani de la nașterea scriitorului grec **Nikos KAZANTZAKIS** (18.02.1883-26.10.1957)

19 februarie

Ziua Brâncuși

20 februarie

Ziua Mondială a Echității Sociale

100 de ani de la înființarea, la Cluj, a **Sanatoriului Parc** condus de medicul Mátyás Mátyás (20.02.1923)

65 de ani de la moartea istoricului și arheologului clujean **Emil PANAITESCU** (11.02.1885-20.02.1958)

21 februarie

Ziua Internațională a Limbii Materne

Ziua Mondială a Cercetașilor

22 februarie

95 de ani de la nașterea balerinei clujene **Irinel LICIU** (22.02.1928-28.05.2002)

120 ani de la nașterea poetului, prozatorului și dramaturgului **Tudor MUȘATESCU** (22.02.1903-04.11.1970)

23 februarie

100 de ani de la nașterea poetei și traducătoarei **ETA BOERIU** (23.02.1923-13.11.1984)

100 de ani de la înființarea, la Cluj, a **Sanatoriului Parc** (20.02.1923)

600 de ani de la nașterea, la Cluj, a regelui Ungariei medievale **Matia CORVIN** (1458-1490) (23.02.1443-06.04.1490)

24 februarie

Horia BĂDESCU, poet, eseist și diplomat clujean – 80 de ani (24.02.1943)

25 februarie

150 de ani de la nașterea tenorului italian **Enrico CARUSO** (25.02.1873-02.08.1921)

26 februarie

180 de ani de la nașterea scriitorului și filologului **Bogdan PETRICEICU-HAȘDEU** (26.02.1838-25.08.1907)

27 februarie

110 ani de la nașterea filosofului francez **Paul RICOEUR** (27.02.1913-20.05.2005)

28 februarie

Ziua Protecției Civile în România

110 ani de la nașterea sculptorului **VIDA Géza** (28.02.1913-11.05.1980)

PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII MARTIE

Silviu DRAGOMIR

135 de ani de la naștere

Date biografice: n. 13 martie 1888, Gurasada/Hunedoara - d. 23 februarie 1962, Cluj. Istoric, politician român, membru al Academiei Române, participant la Adunarea Națională de la Alba Iulia de la 1 decembrie 1918, în calitate de secretar.

Fiu al unui notar comunal, Silviu Dragomir urmează cursurile Liceului românesc din Blaj (1897-1903) și Gimnaziul Național Sârbesc din Novisad (1905), după care urmează Facultatea de Teologie din Cernăuți (1909) și o specializare la Universitatea din Viena (1909-1911). În 1910 obține doctoratul în teologie. Face cercetări în arhivele din Viena, Karlowitz și Belgrad (1910), dar și în cele rusești (1910-1911).

A desfășurat o activitate didactică prodigioasă: a fost profesor de istorie bisericească la Seminarul „Andreian” din Sibiu (1911-1919) și profesor de istoria popoarelor din sud-estul Europei la Universitatea din Cluj (1919-1947). În cadrul Universității clujene a deținut și funcții administrative importante, printre care cea de decan (1925-1926) și prodecan (1926-1927). Conduce Seminarul de Studii Sud-Est Europene, revista „Revue de Transylvanie”, înființată în 1934 și un colectiv de istorie modernă la Institutul de Istorie și Arheologie din Cluj (1957-1962). În 1922 primește premiul „Năsturel” al Academiei Române.

La Cluj, istoricul a făcut parte din Adunarea Eparhială a Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului și din Congresul Național Bisericesc.

Din 1928 este membru titular al Academiei Române, exclus de regimul comunist în 1948.

Pe plan politic, în perioada interbelică, a îndeplinit mai multe funcții de ministru, cum a fost cea de Ministru al Minorităților (1939-1940), fiind ales și în Parlamentul României, din partea Partidului Poporului (1926) și al Frontului Renașterii Naționale (1939). A făcut parte din Consiliul de Coroană în timpul Dictatului de la Viena din august 1940, față de care s-a opus.

După 1945, Silviu Dragomir a intrat în atenția autorităților comuniste atunci când le-a luat studenților clujeni apărarea, în timpul grevei din mai 1946, în fața muncitorilor de la Dermata. Apoi a fost arestat de autoritățile comuniste, închis la Caransebeș (1949-1950) și Sighet (1950-1955). După eliberare, trăiește la Cluj până la moartea sa.

Opera (selectiv):

Relațiile bisericești ale românilor din Ardeal cu Rusia în veacul al XVIII (1914), *Istoria dezrobirii religioase a Românilor din Ardeal în secolul al XVIII-lea* (1920), *Vlahii și morlacii* (1924), *Studii și documente privitoare la revoluția românilor din Transilvania în anii 1848 – 1849* (1944-1946), *Vlahii din nordul Peninsulei Balcanice în evul mediu* (1959), *Avram Iancu* (1968), *Românii din Transilvania și Unirea cu Biserica Romei* (1990).

Referințe/aprecieri critice:

Liviu Pleșa: *În plan științific, Silviu Dragomir s-a distins prin numeroase lucrări referitoare la revoluția din 1848-1849 în Transilvania sau privind istoria ortodoxiei din Transilvania și relațiile religioase ale românilor cu rușii în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea.[...] Era considerat în epocă drept cel mai bun cunoscător al problemelor istoriei Transilvaniei, îndeosebi pentru secolele XVIII-XIX...*

EVENIMENTUL CLUJEAN AL LUNII MARTIE

305 ani de la așezarea pietrei de temelie a Bisericii Piaristilor din Cluj (13 martie 1718)

Biserica Piaristilor este una dintre cele mai frumoase biserici din Cluj-Napoca, reprezentativă pentru stilul baroc clujean și transilvănean. Situată pe strada Universității, având perete comun cu Universitatea „Babeș-Bolyai”, biserica își are începuturile sale în epoca postreformistă din Europa, fiind construită pe locul unei foste biserici a ordinului iezuit.

Primele inițiative privind construcția unei noi biserici datează din primii ani ai secolului al XVIII-lea. Astfel, pe la 1700 iezuiții cumpără o parcelă de pământ și inițiază o strângere de fonduri în vederea ridicării unei noi biserici, iar după 1703 organizează mai multe transporturi de piatră de la ruinele vechiului convent iezuit din Cluj-Mănăștur. În cadrul complexului, care urma să cuprindă o biserică, o școală și un internat, a fost ridicată mai întâi o clădire cu un etaj (pe locul actualei clădiri centrale a Universității „Babeș-Bolyai”), pentru a putea asigura începutul activității didactice.

Așezarea pietrei de temelie a fost făcută de către episcopul de Alba Iulia, Mártonfi György, la data de **13 martie 1718**. Cu acest prilej au fost invitați cei mai de seamă reprezentanți ai vieții politice din oraș și din Transilvania, indiferent de confesiune. Iezuiții au profitat de ocazie pentru a face o nouă strângere de fonduri pentru construcția bisericii. Printre marii susținători ai proiectului s-a numărat și baronul reformat Wesselényi Ștefan, președintele Dietei Transilvaniei, prin sprijinirea acțiunilor de colectare a fondurilor.

Lucrările au evoluat în etape: la 1 decembrie 1718 erau finalizate lucrările la fundație, în 1719 zidurile, iar în 1722 și acoperișul. Terminarea și finisarea interiorului au avut loc în anul 1724, biserica fiind sfințită la 13 mai 1725 de Antálfi Ioan, episcop romano-catolic de Alba Iulia.

Inscripția de pe piatra de temelie atestă numele arhitectului bisericii, iezuitul austriac Christoph Tausch, un discipol vienez al italianului Andrea Pozzo.

Bibliografie:

Ancuța-Lăcrămioara Chiș, Ucu, Bodiceanu *Clujul de altădată*.-Cluj-Napoca: Editura Dokia, 2014. ISBN 978-606-8492-35-3

György Gaal *Cluj-Napoca, Ghid turistic, istoric, cultural*.- Cluj-Napoca: Editura Tortoma-Asociația Kolozsvár Társaság, 2014, p.152-157. ISBN 978-973-8995-17-8.

<https://www.google.ro/search?q=biserica-piarista-din-cluj>

MARTIE

1 martie

Ziua Mondială a Apărării și Protecției Civile

Ziua Mărțișorului

125 de ani de la nașterea istoricului și arheologului clujean **Constantin DAICOVICIU** (01.03.1898-27.05.1973)

170 de ani de la nașterea arhitectului principal al orașului Cluj **PÁKEY Lajos** (1880-1921) (01.03.1853-22.03.1921)

3 martie

Ziua Internațională a Scriitorului

5 martie

70 de ani de la moartea compozitorului rus **Serghei PROKOFIEV** (23.04.1891-05.03.1953)

6 martie

50 de ani de la moartea scriitoarei americane **Pearl Sydenstricker BUCK**. Laureată a Premiului Nobel pentru Literatură (1938) (26.06.1892-06.03.1973)

8 martie

Ziua Internațională a Femeii

Ziua Femeii (prin decret prezidențial 03.03.2016)

9 martie

Ziua deținuților politici anticomuniști din perioada 1944-1989

Simona NOJA, balerină – 55 de ani (09.03.1968)

155 de ani de la nașterea preotului și istoricului clujean **Elie DĂIANU** (09.03.1868-11.09.1956)

11 martie

Ziua Europeană a Victimelor Terorismului

13 martie

135 de ani de la nașterea istoricului **Silviu DRAGOMIR** (13.03.1888-26.02.1962)

305 ani de la **așezarea pietrei de temelie a Bisericii Piaristilor din Cluj** (13.03.1718)

14 martie

140 de ani de la moartea filosofului, economistului și omului politic german **Karl MARX** (05.05.1818-14.03.1883)

15 martie

Ziua Mondială a Drepturilor Consumatorilor

Ziua Maghiarilor de pretutindeni

17 martie

140 de ani de la nașterea lui **URMUZ (Demetru Demetrescu-Buzău)**, unul dintre cei mai originali reprezentanți ai literaturii române de avangardă (17.03.1883-23.11.1923)

19 martie

65 de ani de la crearea **Parlamentului European** ca for consultativ al Uniunii Europene (19.03.1958)

20 martie

Ziua Internațională a Francofoniei

Ziua Internațională a Astrologiei

Ziua Internațională a Teatrului pentru Copii și Tineret

Ziua Internațională a Fericirii

195 de ani de la nașterea dramaturgului norvegian **Henrik IBSEN** (20.03.1828-23.05.1906)

100 de ani de la moartea istoricului **Dimitrie ONCIUL** (26.10.1856-20.03.1923)

21 martie

Ziua Internațională a Poeziei (ONU)

Ziua Internațională a Copiilor Străzii (ONU)

Ziua Mondială de Luptă împotriva tuturor Formelor de Rasism și Discriminare (ONU)

Ziua Mondială a Copiilor cu Sindromul Down (ONU)

Ziua Internațională a Pădurilor (ONU)

Ziua Mondială a Teatrului de Păpuși

10 ani de la inaugurarea *Secției pentru Adolescenți* din cadrul Bibliotecii Județene *Octavian Goga* Cluj (21.03.2013)

22 martie

Ziua Mondială a Apei

80 de ani de la premiera filmului *O noapte furtunoasă*, ecranizarea comediei lui I.L. Caragiale, în regia lui Jean Georgescu (22.03.1943)

100 de ani de la nașterea artistului francez **Marcel MARCEAU** (Marcel Mangel) supranumit „regele pantomimei” (22.03.1923-22.09.2007)

25 martie

Ziua Poliției Române

65 de ani de la moartea filologului, filosofului și istoricului clujean **Ștefan BEZDECHI**. (24.04.1888-25.03.1958)

26 martie

65 de ani de la moartea psihologului **Florian ȘTEFĂNESU-GOANGĂ**. Membru al Academiei Române (05.04.1881-26.03.1958)

100 de ani de la moartea actriței franceze **Sarah BERNHARDT** (Henriette-Rosine Bernard) (23.10.1844-26.03.1923)

27 martie

Ziua Mondială a Teatrului

Ziua Unirii Basarabiei cu România (27.03.1918)

28 martie

135 de ani de la nașterea dramaturgului **Alexandru KIRIȚESCU** (28.03.1888-09.04.1961)

30 martie

170 de ani de la nașterea pictorului olandez **Vincent van GOGH** (30.03.1853-29.07.1890)

31 martie

90 de ani de la nașterea poetului **Nichita ȘTĂNESCU**. Membru post-mortem al Academiei Române (31.03.1933-13.12.1983)

PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII APRILIE

Emmanuel de MARTONNE

150 de ani de la naștere

Date biografice: n. 1 aprilie 1873, Chabris/Franța – d. 24 iulie 1955, Sceaux/Franța. Geograf și pedagog francez.

A studiat la École Normale Supérieure din Paris, unde a obținut, în 1895, o diplomă în geografie și istorie, iar, în 1897, licența în științe. În 1902, a obținut titlul de doctor cu teza *La Valachie: essai de monographie géographique*.

A fost conferențiar la Universitatea din Rennes (1899-1905), apoi conferențiar și profesor universitar la Universitatea din Lyon (1905-1908). A susținut o a doua teză de doctorat, în științe, cu lucrarea *Recherches sur l'évolution morphologique des Alpes de Transylvanie (Karpates méridionales)* (1906). Din 1909, a fost profesor universitar la Universitatea Sorbona din Paris. Membru corespondent al Academiei Române (din 1912), după 1919, a devenit profesor invitat al universității clujene, unde, alături de prof. George Vâlsan, a contribuit la crearea școlii românești de geografie. I-a fost decernat titlul de Doctor Honoris Causa al Universității din Cluj (1930). Între 1926-1944, a condus laboratorul de geografie generală de la École Pratique des Hautes Études.

A realizat harta naționalităților din spațiul românesc, document care a contribuit la trasarea noilor granițe ale Europei centrale și de est la Conferința de Pace de la Paris-Versailles (1919-1920).

A deținut funcții prestigioase în cadrul multor organisme științifice internaționale: secretar general (1931-1938) și președinte (1938-1949) al Uniunii Geografice Internaționale, președinte al Societății Franceze de meteorologie și climă, secretar general al Congresului Internațional de Geografie de la Paris (1931), membru al societăților de geografie de la București, Budapesta, New-York, Roma, Londra, Berlin, Stockholm, Copenhaga, membru al Academiei Franceze de Științe (1942).

Opera (selectiv):

Sur l'histoire de la vallée de Jiu (1899), *Les tremblements de terre de la Roumanie et leur rapport avec les lignes directrices de la géographie physique* (1902), *Recherches sur l'Évolution morphologique des Alpes de Transylvanie (Karpates méridionales)* (1906), *Recherches de La Dobroudja* (1918), *Choses vues en Bessarabie* (1919), *Les régions géographiques de France* (1921), *La nouvelle Roumanie dans la nouvelle Europe* (1922), *Abrégé de géographie physique* (1922), *Principes de géographie humaine* (1922), *Les Alpes, géographie générale* (1931), *Géographie aérienne* (1948), *La découverte aérienne du monde* (1948).

Referințe/aprecieri critice:

Emil Racoviță [din discursul rostit la decernarea titlului de Doctor Honoris Causa]: *Nu e vorba să vă conferim încă un titlu, ci să-i reunim pe toți aceia care au contribuit la crearea României Mari și, în această Românie Mare, la înființarea Universității din Cluj. Ca urmare, sunteți cel care nu poate să lipsească de la această aniversare.*

EVENIMENTUL CLUJEAN AL LUNII APRILIE

120 de ani de la deschiderea cofetăriei *Layda* (1923)

Deschisă în 1903, cofetăria *Layda* a fost un loc atractiv pentru clujeni pentru mai bine de 35 de ani. Situată într-unul dintre cele mai frumoase locuri ale orașului, palatul Bánffy, într-un spațiu frumos amenajat, cofetăria a devenit cunoscută în toată Transilvania pentru produsele sale excelente, primind numeroase comenzi din Cluj, dar și din provincie.

Proprietarul cofetăriei a fost Layda Jenő, despre care se știe doar că era de origine slavă și prin perindările sale s-a oprit la Cluj, unde și-a deschis cofetăria. Conjunctura de după război i-a fost favorabilă și a prosperat, intrând în rândul milionarilor clujeni, întrucât cofetăria oferea o gamă largă de prăjituri proaspete, bomboane și lichioruri, făcute din laptele de la propria fermă de vaci. În perioadele favorabile au lucrat 10 angajați, însă criza economică din anii 1929-1933 l-a obligat să reducă personalul la numai 2 angajați și să-și regândească strategia de afaceri.

Deși în oraș exista și concurența altor cofetării sau chiar a bodegilor, iar prețurile au scăzut imediat după război reflectând probabil lipsa banilor, Layda a refuzat să participe la jocul prețurilor susținând că prăjiturile sale erau mai gustoase decât ale altor cofetării. Spre exemplu, în 1933, dacă alte cofetării vindeau prăjitura la prețul de 3 lei, Layda l-a menținut la 7-8 lei.

Produsele sale au devenit cunoscute și la București și în rândul membrilor Casei Regale. Regele Ferdinand și membrii familiei regale au fost serviți cu dulciuri de la cofetăria Layda ori de câte ori au poposit la Cluj. Faptul că deserturile sale erau apreciate de Curtea Regală a României a fost confirmat de titlul obținut de Layda în anul 1928, de *furnizor al Casei Regale a României*, el fiind al doilea cofetar din Transilvania deținător al acestui titlu. Ca urmare, a crescut în continuare respectul de care se bucura în breaslă, i s-a consolidat renumele, el producând produse aparte pentru consumatorii foarte pretențioși ai Clujului.

Reprezentant respectat al breslei cofetarilor, Layda a susținut interesele acesteia participând la activitatea Sindicatului meseriașilor din domeniul restaurantelor de la Cluj. A fost activ și în cadrul comunității luterane. Din cauza problemelor de sănătate (suferind de diabet, i-a fost amputat un picior), Layda a vândut cofetăria în toamna anului 1938, cu doar câteva săptămâni înainte de a muri, unui cofetar sibian, Bunea, care a cumpărat afacerea, amenajarea interioară și echipamentele cofetăriei la prețul de 700.000 de lei.

Înmormântarea celebrului cofetar clujean Layda Jenő a avut loc în 2 decembrie 1938 și a fost marcată în presa vremii ca un eveniment trist din viața comunității clujene.

Bibliografie:

Ghizela Cosma, *Antreperenori și afaceri clujene de altădată*. - Cluj-Napoca: Editura Mega, 2022.

APRILIE

1 aprilie

142 de ani de la nașterea poetului și omului politic **Octavian GOGA**, patronul spiritual al Bibliotecii Județene „Octavian Goga” din Cluj. Membru al Academiei Române (1920) (01.04.1881-07.05.1938)

150 de ani de la nașterea geografului și pedagogului francez **Emanuel de MARTONNE**. Unul dintre creatorii școlii geografice moderne românești (01.04.1873-24.07.1955)

150 de ani de la nașterea compozitorului, pianistului și dirijorului rus **Serghei RAHMANINOV** (01.04.1873-28.03.1943)

2 aprilie

Ziua NATO în România (prima duminică a lunii aprilie)

Ziua Internațională a Cărții pentru Copii

Ziua Internațională de Conștientizare a Autismului

Ziua Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO)

3 aprilie

Ziua Jandarmeriei Române

4 aprilie

Ziua Academiei Române

5 aprilie

90 de ani de la nașterea poetului și prozatorului **Romulus VULPESCU** (05.04.1933-18.09.2012)

115 ani de la nașterea dirijorului austriac **Herbert von KARAJAN** (05.04.1908-16.07.1989)

80 de ani de la moartea actorului **Tony (Anton) BULANDRA** (13.03.1881-05.04.1943)

6 aprilie

145 de ani de la moartea poetului, prozatorului și publicistului **Ioan Alexandru LAPEDATU** (06.07.1844-06.04.1878)

7 aprilie

Ziua Mondială a Sănătății

Mircea DANELIUC, regizor, scenarist și scriitor - 80 de ani (07.04.1943)

Gheorghe I. ANGHEL, pictor clujean - 85 de ani (07.04.1938)

8 aprilie

Ziua Internațională a Rromilor

50 de ani de la moartea artistului plastic spaniol **Pablo PICASSO** (Pablo Ruiz y Picasso) (25.10.1881-08.04.1973)

175 de ani de la moartea compozitorului italian **Gaetano DONIZETTI** (29.11.1797-08.04.1848)

9 aprilie

Sărbătoarea Învierii Domnului Isus Christos (Paștele catolic)

Ioan SBÂRCIU, pictor și profesor universitar clujean – 75 de ani (09.04.1948)

11 aprilie

165 de ani de la nașterea scriitorului **Barbu ȘTEFĂNESCU DELAVRANCEA** (11.04.1858-29.04.1918)

12 aprilie

Ziua Mondială a Aviației și Cosmonauticii

Ziua Internațională a Rock-n-Roll-ului

13 aprilie

85 de ani de la nașterea regizoarei de teatru **Cătălina BUZOIANU** (13.04.1938-03.08.2019)

15 aprilie

Ziua Internațională a Culturii

165 de ani de la nașterea sociologului francez **Émile DURKHEIM** (15.04.1858-15.11.1917)

16 aprilie

Sărbătoarea Învierii Domnului Iisus Hristos (Paștele ortodox)

18 aprilie

Ziua Internațională a Monumentelor și Locurilor Istorice

19 aprilie

175 de ani de la nașterea scriitorului **Calistrat HOGAȘ** (19.04.1848-28.08.1917)

20 aprilie

100 de ani de la nașterea pictorului basarabean **Ilie BOGDESCO** (20.04.1923-30.03.2010)

22 aprilie

Ziua Mondială a Planetei Pământ

23 aprilie

Ziua Mondială a Cărții și a Drepturilor de Autor

Ziua Solidarității Tineretului

Ziua Națională a Bibliotecarului Român

24 aprilie

70 de ani de la moartea istoricului **Gheorghe I. BRĂȚIANU** (03.02.1898-24.04.1953)

25 aprilie

Ziua Mondială a Orașelor Înfrățite

Semnarea Tratatului de Aderare a României la Uniunea Europeană (intrat în vigoare la 01.01.2007)

65 de ani de la moartea pictorului și graficianului **Iosif ISER** (21.05.1881-25.04.1958)

26 aprilie

Ziua Mondială a Proprietății Intelectuale

28 aprilie

Ziua Mondială a Siguranței și Sănătății la Locul de Muncă (ONU)

29 aprilie

Ziua Mondială a Dansului

Ziua Națională a Veteranilor de Război

30 aprilie

Ziua Internațională a Jazz-ului

PERSONALITATEA LUNII MAI

Onisifor GHIBU

140 de ani de la naștere

Date biografice. n. 31 mai 1883, Săliște/Sibiu – d. 31 octombrie 1972, Sibiu. Cadru didactic universitar, om politic, , participant de seamă la Adunarea Națională de la Alba Iulia, la 1 decembrie 1918.

Școala primară o face în satul natal, iar liceul la Sibiu (primele 6 clase) și Brașov (1902). Urmează studii universitare la Institutul Teologic Andreian din Sibiu, apoi la București, Budapesta și Strassbourg, la Jena obținându-și doctoratul în pedagogie și filozofie (1909). Între 1910 și 1914 este numit inspector școlar primar ortodox pentru Transilvania, fiind și profesor de pedagogie la Institutul teologic din Sibiu (1910-1912). Secretar al secției școlare a Asociației ASTRA. Între 1914 și 1916 se refugiază la București, colaborând cu Octavian Goga și Vasile Lucaciu la promovarea alianței României cu Antanta, pentru care își atrage condamnarea la moarte din partea unei Curți Militare din Cluj.

Pleacă la Iași, apoi la Chișinău, unde militează pentru mișcarea națională românească, punând bazele Partidului Național Moldovenesc și a mai multor ziare românești de promovare a unirii tuturor românilor. La terminarea războiului este chemat să sprijine înființarea universității românești la Cluj din calitatea de secretar general al resortului de instrucție din Consiliul Dirigent. El însuși este numit profesor titular al noii universități (1919-1945), predând pedagogie și istoria pedagogiei, contribuind la aducerea, la universitatea clujeană, a savantului român Emil Racoviță. Pentru aceste merite, Onisifor Ghibu este ales membru corespondent al Academiei Române.

După 1945, a fost persecutat, fiind întemnițat, fără judecată, în lagărul de deținuți politici de la Caracal, fiind primul profesor „epurat” și pensionat forțat de la Universitatea „Regele Ferdinand” din Cluj. Între 1956-1958 a fost din nou arestat, acuzat de acțiuni „potrivnice” noului regim politic.

După eliberare, continuă să scrie și să trimită memorii autorităților comuniste, argumentându-și faptele, situându-se astfel mereu în fruntea unei anumite rezistențe intelectuale împotriva regimului comunist. Răsplata o primește din partea UNESCO, în 1983, prin includerea sa într-un calendar internațional, fapt ce contribuie în anii următori la reabilitarea sa la nivel național.

Opera (selectiv):

Limba nouălor cărți bisericești, Cercetări privitoare la situația învățământului nostru primar și la educația populară (1911), Plan de învățământ și îndreptar metodic pentru școlile populare confesionale greco-orientale române din Transilvania (1911), Despre educație (1911), Școala românească în Transilvania și Ungaria. Dezvoltarea ei istorică și situația ei actuală (1915), Din istoria literaturii didacticei românești (1916), Școlile germane din România (1916), Puncte cardinale pentru o concepție românească a educației (1944).

Referințe/aprecieri critice:

Vasile Liviu Preda: *Prin formația sa intelectuală, prin profilul moral și prin firea înflăcărată de luptător neînfricat pentru realizarea idealurilor naționale ale tuturor românilor și, îndeosebi, ale populației din Transilvania, era firesc ca Onisifor Ghibu să se înroleze activ în rândurile marilor patrioți-intelectuali care au slujit cu pasiune și cu credință idealurile și obiectivele majore ale Astrei.*

EVENIMENTUL CLUJEAN AL LUNII MAI

90 de ani de la deschiderea liniei aeriene București - Cluj (1 mai 1933)

Primul aeroport clujean a fost înființat în lunca râului Someșul Mic în 15 decembrie 1917, din ordinul Ministerului Apărării Regale Maghiare. În anul 1918, pe acest aeroport au început primele acțiuni militare de recunoaștere, misiuni de cercetare și activități de fotometrie, realizate de Grupul II de Aviație și Informație.

Dezvoltarea transportului aerian în regiune s-a datorat poziționării strategice, dezvoltării economice a Clujului și intereselor politice. Astfel, începând cu anul 1932, vechiul aeroport militar din Someșeni a devenit Aeroportul Civil Cluj, din ordinul Ministerului Industriei și Comerțului din România. Din luna aprilie a anului 1932, au fost operate primele zboruri ocazionale destinate transportului de pasageri, pe ruta Cluj-București, cu avioane de tip Farman-Goliath, dotate cu două motoare și având o capacitate de 10 locuri.

În data de 1 mai 1933, a fost deschisă cursa aeriană București - Cluj, operată de Liniile Aeriene Române de Stat – L.A.R.E.S, prima companie națională de transport aerian, înființată de către statul român în 1930. Zborurile erau efectuate cu avioane de tip Junkers 13, cu o capacitate de 5 locuri. Durata zborului era de 2 ore și un sfert, avioanele decolând luna, miercurea și vinerea la 7.30 de pe aeroportul Băneasa și aterizând la Someșeni la ora 9.45. Plecarea din Cluj spre București avea loc în zilele de marți, joi și sâmbătă la ora 7.30, sosind la București fără escală la 9.45. Prețul unui bilet era de 782 lei, în care intra și prima de asigurare, ceea ce însemna că voiajul cu avionul costa cu 100 lei mai puțin decât cel cu trenul la clasa a II-a. Biletele de călătorie și orice alte informații se puteau obține zilnic de la biroul Subcentrului de Exploatare L.A.R.E.S. Cluj, Calea Dorobanților 6, între orele 9-13 și 15-18.

Festivitatea de inaugurare a liniei aeriene Cluj - București, pentru transportul de pasageri, bagaje, mărfuri și poștă, a avut loc la Aeroportul Someșeni în data de 2 iunie 1933, în prezența prefectului Liviu Dan și a primarului municipiului Cluj, dr. Victor Deleu.

La 11 septembrie 1933, aeroportul clujean a fost declarat Aeroport Vamal Internațional, primele zboruri internaționale fiind operate de compania C.S.A. Czech Airlines, pe ruta Praga – Cluj – București, cu avioane de tip Avia-Focker, cu o capacitate de 8 locuri. În cursul aceluiași an, începe angajarea personalului care să deservească aceste linii aeriene și pentru transportul călătorilor din oraș la aeroport. În anii ce au urmat, au fost deschise rute noi, cum ar fi: Moscova - Cluj - Praga, Cluj - Satu-Mare, Cernăuți - Cluj - Arad. La sfârșitul anilor 1930, personalul aeroportului crește de la 6 angajați, în anul 1934, la un număr de 16, în 1939, an în care a fost inaugurat terminalul de pasageri. Dezvoltarea Aeroportului clujean a continuat pe parcursul anilor, acesta devenind una dintre porțile aeriene importante ale României.

Bibliografie:

Aviația clujeană/coord. Laurențiu Buzenchi. - Cluj-Napoca: Editura Casa Cărții de Știință, 2019.

Aviația civilă. În: „Gazeta ilustrată”, anul II, nr.5, mai 1933, p.104.

Inaugurarea liniei aeriene Cluj-București. În: „Gazeta ilustrată”, anul II, nr.6, iunie 1933, p.121.

MAI

1 mai

Ziua Internațională a Muncii

90 de ani de la inaugurarea liniei aeriene București – Cluj (01.05.1933)

100 de ani de la nașterea artistului plastic **Ion POPESCU-GOPO**, creator de desene animate, actor, editor de film, scenarist și regizor (01.05.1923-29.11.1989)

2 mai

Ziua Națională a Tineretului

3 mai

Ziua Mondială a Libertății Presei

5 mai

75 de ani de la moartea lingvistului și filologului **Sextil PUȘCARIU**. Fondator și director al *Muzeului Limbii Române* (1920), primul institut românesc de lingvistică (04.01.1877-05.05.1948)

7 mai

Ziua Mondială a Râsului (prima duminică din luna mai)

Ziua Mamei (prima duminică din luna mai legiferată din 2010)

85 de ani de la moartea poetului, publicistului și omului politic român **Octavian GOGA** (01.04.1881-07.05.1938)

8 mai

Ziua Mondială a Crucii și Semilunii Roșii

Ziua Victoriei împotriva Fascismului (1945)

Ziua egalității de șanse între femei și bărbați

9 mai

Ziua Europei (Ziua Schuman)

Ziua Europeană a Operei

Ziua Victoriei și a comemorării Eroilor căzuți pentru Independența Patriei

140 de ani de la nașterea filosofului **José ORTEGA y GASSET** (09.05.1883-18.10.1955)

10 mai

Ziua Independenței Naționale a României

11 mai

Ziua Internațională a Asistenței Medicale

13 mai

80 de ani de la apariția ***Manifestului Cercului literar de la Sibiu***, program estetic de luare de atitudine liberalistă față de orientarea oficială a literaturii (13 mai 1943)

14 mai

Ziua națională de cinstire a martirilor din temnițele comuniste

Ziua națională a portului tradițional (a doua duminică din luna mai legiferată din 2015)

Ziua Tatălui (a doua duminică din luna mai legiferată din 2010)

Ziua Adolescentului (a doua duminică a lunii mai legiferată din 1997)

15 mai

Ziua Internațională a Familiei

Ziua Internațională de Acțiune pentru Climă

Ziua Internațională a Latinității

Ziua Europeană pentru Depistarea Melanomului

185 de ani de la nașterea pictorului și desenatorului **Nicolae GRIGORESCU** (15.05.1838-21.07.1907)

17 mai

Ziua Mondială a Societății Informaționale

Ziua Mondială a Telecomunicațiilor

18 mai

Ziua Internațională a Muzeelor

Sărbătoarea Înălțării Domnului (Biserica Romano-Catolică)

21 mai

Ziua Mondială a Diversității Culturale pentru Dialog și Dezvoltare

22 mai

Ziua Internațională pentru Diversitate biologică

150 de ani de la moartea scriitorului și criticului literar italian **Alessandro Francesco Tommaso MANZONI** (07.03.1785-22.05.1873)

24 mai

Ziua Europeană a Parcurilor

100 de ani de la nașterea poetului și criticului literar **Victor FELEA** (24.05.1923-28.03.1993)

25 mai

Sărbătoarea Înălțării Domnului (Biserica Ortodoxă și Greco-Catolică)

Ziua Eroilor

Eugen SIMION, critic, istoric literar, editor, eseist, profesor universitar – 90 de ani. Membru și președinte al Academiei Române (1998-2006) (25.05.1933)

27 mai

Ziua Națională de comemorare a voievodului Mihai Viteazul (1558-1601)

28 mai

Sărbătoarea Coborârea Sfântului Spirit (Rusaliile catolice)

Ziua Mondială a Jocului

60 de ani de la moartea scriitorului **Ion AGÂRBICEANU** (12.09.1882-28.05.1973)

29 mai

Ziua Românilor de Pretutindeni (ultima duminică a lunii mai legiferată din anul 2015)

31 mai

Ziua Internațională împotriva Fumatului

140 de ani de la nașterea pedagogului, omului de cultură și militantului politic **Onisifor GHIBU**. Membru corespondent al Academiei Române (31.05.1883-31.10.1972)

PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII IUNIE

Victor PAPILIAN

135 de ani de la naștere

Date biografice. Născut la 17 iunie 1888, la Galați, decedat la Cluj, în 15 august 1956, Victor Papilian a fost medic, scriitor și profesor universitar. Fiu al medicului militar, Constantin Papilian, Victor Papilian face studii secundare la Turnu Severin, apoi la Craiova, terminându-le la Liceul „Sf. Sava” din București. La București, urmează și Conservatorul, fiind angajat ca violonist în orchestra Ministerului Instrucțiunii Publice.

În 1907, se înscrie la Facultatea de Medicină din București, iar în 1916 obține un doctorat sub îndrumarea profesorului Gheorghe Marinescu. În timpul războiului (1916-1918), activează ca medic militar pe front. După înființarea universității românești la Cluj, Victor Papilian este numit, la recomandarea prof. Gheorghe Marinescu și Victor Babeș, profesor de anatomie (1923-1947). Aici a fost decan al Facultății de Medicină între 1930-1931 și 1940-1944, în refugiul acesteia de la Sibiu. A fost membru al Societății de Biologie și fondator al Societății de Antropologie din România. Continuându-și pasiunea pentru muzică, Victor Papilian a înființat o orchestră și un cvartet de coarde, fiind, totodată, director al Operei Române din Cluj (1934) și al Teatrului Național din Cluj (1936-1940). Organizează primul Congres Internațional de Antropologie și Arheologie preistorică din țară (1937).

După 1945, suportă persecuțiile regimului comunist, fiind înlăturat din decanat și pensionat forțat în 1947. Greco-catolic convins, V. Papilian este arestat de mai multe ori sub acuzația de „adept al ideologiei burgheze” și întemnițat la închisoarea Văcărești. După eliberare, frecventează serviciile religioase clandestine ale preotului Vasile Chindriș, stingându-se din viață în urma agravării bolii dobândite în timpul detenției.

Opera (selectiv):

Anatomia scoarței lobului frontal (1916), Manual practic de disecție (1920), Tratat de anatomie umană (1923), Anatomia Omului, vol. I: Aparatul locomotor, Embriologie (1945).

Mult mai vastă este creația literară, din care amintim: *Generalul Frangulea*, nuvele, 1925, *Sufletul lui Faust*, nuvele, 1928, *Nocturnă* (1934), *Alt glas* (1936), *Fără limită* (1936), *Teatru* (1945), *Nuvele oltenești*, nuvele, Craiova, 1945, *Bogdan Infidelul* (ed. 1982), *Coana Truda și Nuvele bărbieriști* (ed. 1988), *Povestiri fantastice* (1994).

Referințe/ aprecieri critice:

Viorel Ranga: *În cercetarea științifică, V. Papilian s-a ocupat, încă la București, de antropologie, împreună cu profesorul Obreja, iar la Cluj, cu C. C. Veluda, cu care a scris "Istoricul antropologiei în România". A înființat Societatea de antropologie și a contribuit la apariția revistei "Clujul medical". Alături de acestea se înscriu lucrările sale în domeniul embriologiei, imunologiei, fiziologiei etc.*

EVENIMENTUL CLUJEAN AL LUNII IUNIE

100 de ani de la inaugurarea Dispensarului Societății pentru Protecția Copiilor în România *Principele Mircea, din cartierul Mănăștur* (10 iunie 1923)

Societatea *Principele Mircea* pentru Protecția Copiilor în România a fost fondată la București în anul 1919, din inițiativa și sub protecția reginei Maria, iar filiala clujeană a societății și-a început activitatea în anul 1920, sub președinția Lucreției Barbul.

Cea mai importantă realizare a filialei clujene a fost Dispensarul deschis în cartierul Mănăștur la 10 iunie 1923. Acesta și-a concentrat demersurile pe lupta contra mortalității infantile, care atingea în acest cartier de muncitori și țărani procentul de 21%. Activitatea a început cu o singură zi de consultație pe săptămână, programul fiind ulterior extins la patru zile pe săptămână, fiind înregistrați zilnic pentru consultații un număr de 20-40 de copii.

Analiza cauzelor nivelului ridicat al mortalității infantile din cartier a arătat că, majoritatea mamelor din Mănăștur, muncitoare în diferite fabrici, treceau copiii după doar două luni pe alimentație mixtă sau îi înțărcau. În absența mamelor, micuții erau lăsați în grija bătrânilor sau a altor copii ai familiei, care se ocupau de alimentarea sugarilor. Apoi, puține familii aveau câte o vacă și acces la lapte bun, majoritatea procurându-l din comerț. Nu în ultimul rând, sterilizarea laptelui se realiza în condiții precare.

Ca urmare, s-a trecut la adoptarea de măsuri de urgență. În cazul copiilor suferinzi de o boală mai serioasă, s-a cerut fabricilor să ofere concedii mamelor pentru a-i îngriji și alăpta, și la fel, în caz de debilitate a sugarului, s-a creat posibilitatea prelungirii concediului de alăptare, până la înțarcarea copilului. Dar tot mai mult s-a impus necesitatea deschiderii unei bucătării de lapte sterilizat în cadrul dispensarului, care s-a realizat în 1925.

Impactul activității dispensarului s-a dovedit benefic asupra evoluției mortalității infantile. Deja în 1924, mortalitatea în rândul copiilor prezentați la dispensar a scăzut la 14%, în timp ce pentru restul, procentul a rămas la 21%.

Bibliografie:

Ghizela Cosma, *Romanian Women's Activism in Cluj during the Interwar Years*, în „Territorial Identity and Development”, nr. 2, Autumn, 2022, p. 13-14.

IUNIE

1 iunie

Ziua Internațională a Copilului

Ziua Mondială a Părinților (ONU)

Concursul de desene **Eroii cărților citite**, a 52-a ediție

51 de ani de la organizarea, în cadrul Bibliotecii Județene „Octavian Goga”, a primei ediții a concursului de desene **Eroii cărților citite** (01.06.1972)

Nicolae SABĂU, istoric de artă și profesor universitar clujean – 80 de ani (01.06.1943)

4 iunie

Sărbătoarea Pogorârea Sfântului Duh (Rusaliile ortodoxe)

Ziua Internațională a Copiilor – Victime ale Agresiunii

5 iunie

Ziua Mondială a Mediului sau **Ziua Mediului Înconjurător**

Ziua Națională a Învățătorului (Conform Legii nr. 289/2007)

125 de ani de la nașterea poetului, prozatorului și dramaturgului spaniol **Federico GARCÍA LORCA** (05.06.1898-18.08.1936)

6 iunie

75 de ani de la moartea inventatorului francez **Louis-Jean LUMIÈRE** (aparatură de proiecție cinematografică) (05.10.1864-06.06.1948)

7 iunie

175 de ani de la nașterea pictorului postimpresionist francez **Paul GAUGUIN** (Eugène Henri Paul Gauguin) (07.06.1848-08.05.1903)

8 iunie

Ziua Mondială a Océanelor

10 iunie

100 de ani de la inaugurarea, la Cluj, a **Dispensarului Societății pentru Protecția Copiilor în România Principele Mircea** (10.06.1923)

170 de ani de la nașterea scriitorului, etnografului și folcloristului român **Ion POP-RETEGANUL** (10.06.1853-03.04.1905)

11 iunie

140 de ani de la nașterea folcloristului și scriitorului **Tudor PAMFILE** (11.06.1883-21.10.1921)

14 iunie

Ziua Mondială a Donatorului de Sânge

15 iunie

180 de ani de la nașterea compozitorului, pianistului și dirijorului norvegian **Edvard GRIEG** (15.06.1843-1907)

134 de ani de la moartea poetului, prozatorului și publicistului **Mihai EMINESCU** (15.01.1850-15.06.1889)

17 iunie

Ziua Mondială pentru Combaterea deșertificării și secetei

135 de ani de la nașterea medicului, prozatorului și dramaturgului clujean **Victor PAPILIAN** (17.06.1888-14.08.1956)

19 iunie

50 de ani de la înființarea **Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului** (19.06.1973)

20 iunie

Ziua Mondială a Refugiaților

110 ani de la nașterea lui **Aurel BARANGA**, dramaturg, poet și ziarist român (20.06.1913-10.06.1979)

21 iunie

Ziua Muzicii Europene

Andrei ȘERBAN, regizor de teatru și operă– 80 de ani (22.06.1943)

175 de ani de la apariția poeziei ***Un răsunset*** de Andrei Mureșanu, azi imnul național al României (21.06.1848)

22 iunie

125 de ani de la nașterea scriitorului german **Erich Maria REMARQUE** (Erich Paul Remark) (22.06.1898-25.09.1970)

24 iunie

120 ani de la nașterea pictorului și graficianului clujean **BENE József** (24.06.1903 – 20.05.1986)

85 de ani de la moartea inginerului agronom și profesorului universitar clujean **PÁTER Béla**. Fondator, la Cluj, al primei stațiuni de plante medicinale din lume (1904) și a primei grădini agrobotanice (09.09.1860-24.06.1938)

26 iunie

Ziua Internațională contra Abuzului și Traficului de Droguri

Ziua Internațională pentru Susținerea Victimelor Torturii

Ziua Internațională de Colaborare în favoarea Păcii și Democrației

Ziua Drapelului Național al României

30 iunie

50 de ani de la dezvelirea, la Cluj, a **grupului statuar Școala Ardeleană** (din fața Universității Babeș-Bolyai), operă a sculptorului Romul Ladea. (30.06.1973)

PERSONALITATEA LUNII IULIE

Traian MOȘOIU
155 de ani de la naștere

Date biografice. n. 2 iulie 1868, Tohanu Nou/Brașov – d. 15 august 1932, București. General, om politic.

A absolvit școala primară în satul natal, iar cea secundară la Liceul „Andrei Șaguna” din Brașov. Cunoscător al limbilor germană, franceză și maghiară, Traian Moșoiu face studii militare la Budapesta și Viena (1889).

Devine sublocotenent în armata austro-ungară, fiind repartizat la un regiment din garnizoana Sibiu. Demisionează în 1891 și se înrolează în armata română, urcând toate treptele ierarhiei militare, până la gradul de general de divizie (1919). Participă la al doilea război balcanic (1913), iar la momentul intrării României în război, în 1916, împotriva Puterilor Centrale, Traian Moșoiu era comandantul unui regiment aflat pe direcția de înaintare Sibiu. A participat la luptele de pe frontul românesc, iar la sfârșitul Primului Război Mondial, la 11 decembrie 1918, este numit Guvernator militar al Transilvaniei, fiind astfel primul comandant al armatei „Transilvania”, la a cărei organizare a participat încă de la început. Ca general de infanterie, Traian Moșoiu a avut o contribuție majoră la apărarea Marii Uniri de la Alba Iulia, de la 1 decembrie 1918.

În aprilie 1919, T. Moșoiu este numit la comanda „Grupului de Armate Nord”, cu sediul principal la Cluj, eliberând orașele Șimleul Silvaniei, Beiuș, Oradea, Salonta, Carei, Satu Mare. După ofensiva declanșată de armata roșie maghiară, în noaptea de 19/20 iulie 1919, grupul a reușit să stăvilească pătrunderea unităților maghiare peste Tisa și să creeze condiții pentru trecerea la ofensivă a armatei române. După pătrunderea armatei române în Budapesta, Traian Moșoiu este numit comandant al Garnizoanei Militare Budapesta și Guvernator Militar al teritoriilor ungare de la vest de Tisa.

După trecerea în rezervă, Traian Moșoiu a fost de mai multe ori ministru în guverne liberale, fiind numit senator de drept. Pentru merite militare deosebite, a primit din partea regelui Ferdinand I Ordinul „Mihai Viteazul”, clasa a III-a, iar din partea Franței, Ordinul „Legiunea de onoare”. O stradă din centrul orașului Cluj-Napoca poartă numele generalului.

Publicații (selectiv):

Instructorii recruților de infanterie (1907); *Spiritul ofensiv al infanteriei* (1909); *Memorial de război, Ocuparea Budapestei în legătură cu operațiunile militare din Ardeal 1918-1919* (1919); *Din amintirile unui luptător* (1937).

Referințe, aprecieri critice.

Z. Sandu: *Înconjurat de statul său major, fiul Ardealului, Generalul Moșoiu, Generalisimul trupelor din Transilvania, în clocotul de aclamări sincere ale miilor de români, sfințit de zvonul blând sărbătoreasc al clopotelor, a intrat în ziua de 11 Decembrie 1918, în Sibiu. De numele său legendar se leagă glorioasele lupte date în jurul Sibiului.*

EVENIMENTUL CLUJEAN AL LUNII IULIE

115 ani de la obținerea medaliei de argint la săritura în înălțime de către Somodi István la Jocurile Olimpice de la Londra (21 iulie 1908)

Somodi István (1885-1963) a fost unul dintre cei mai renumiți atleți ai Clujului. A studiat la Colegiul Reformat din Cluj, apoi a terminat dreptul la Universitatea din Cluj, obținând și doctoratul. După Primul Război Mondial, a lucrat ca funcționar bancar și antrenor la Clubul Athletic Clujean, primul antrenor de atletism din România.

Și-a început activitatea competițională la Colegiul Reformat, fiind remarcat în 1903. Rezultatele sale la săritura în lungime și la săritura în înălțime au devenit tot mai bune și, în 1906, la Olimpiada de la Atena, s-a clasat al 6-lea, respectiv al 8-lea la săritura în lungime de pe loc și cu deplasare. S-a concentrat apoi pe săritura în înălțime, doborând recordul maghiar de 186 cm în 1908, apoi, la Olimpiada de la Londra, ocupând locul 2 cu o săritură de 188 cm.

Olimpiada de la Londra a fost prima competiție mondială reală, care s-a desfășurat între 27 aprilie-31 octombrie 1908, cu 2.035 de concurenți din 22 de state, care au participat la întrecerile din cadrul a 21 de ramuri sportive și 110 concursuri. A fost prima ocazie în care la festivitatea de deschidere, sportivii s-au prezentat pe stadion sub steagurile lor naționale. Competiția la săritura în înălțime s-a organizat la 21 iulie 1908. Curiozitatea concursului a fost aceea că, în calificări, francezul Georges André și irlandezul Con Lahy au reușit sărituri de 188 cm, în timp ce în finală nu au mai atins această performanță. Somodi a reușit în finală o săritură de 188 cm. Cum atunci se adunau rezultatele din calificări cu cele din finală, cei trei au obținut medalia de argint. Primul s-a clasat americanul Porter, cu săritura sa de 190,5 cm.

Clujenii, mândri de rezultatul lui Somodi, l-au întâmpinat la gară cu însuflețire. A fost ovaționat, s-au ținut discursuri, iar după amiază s-a organizat un banchet în cinstea sa.

Fost recordman național, unul din cei mai buni atleți ai timpului, Somodi a lucrat, după Primul Război Mondial, ca antrenor, formând numeroși campioni naționali.

Bibliografie:

Killyéni András, *A kolozsvári sportélet életrajzi gyűjteménye (1818-1918)*, Kolozsvár, Ábel Kiadó, 2006, p.102

Killyéni András, *Az első kolozsvári olimpiai érem 100. évfordulója*, în „Korunk”, Anul XIX, nr.8, august, 2008.

IULIE

1 iulie

145 de ani de la recunoașterea internațională a **Independenței de Stat a României** la Congresul de pace de la Berlin (19.06/01.07.1878)

2 iulie

60 de ani de la moartea etnografului și profesorului universitar clujean **Romulus VUIA**. Fondator și primul director al Muzeului Etnografic al Transilvaniei și secretar al Societății Etnografice Române din Cluj (1923) (28.01.1887-02.07.1963)

100 de ani de la nașterea scriitoarei poloneze **Wisława SZYMBORSKA-WŁODEK** (Maria Wisława Anna Szymborska). Premiul Nobel pentru Literatură (1996). (02.07.1923-01.02.2012)

155 de ani de la nașterea generalului și omului politic **Traian MOȘOIU** (02.07.1868-15.08.1932)

3 iulie

140 de ani de la nașterea scriitorului ceh **Franz KAFKA** (03.07.1883-03.06.1924)

4 iulie

Ziua Națională a Statelor Unite ale Americii - Ziua Proclamării Independenței Statelor Unite ale Americii (1776)

Ziua Crucii Roșii Române

100 de ani de la nașterea prozatorului **Haralamb ZINCĂ** (Hary Isac Zilberman) (04.07.1923-28.12.2008)

120 de ani de la nașterea sculptorului clujean **SZERVÁTIUSZ Jenő** (04.07.1903-15.09.1983)

6 iulie

Constantin BĂLĂCEANU-STOLNICI, om de știință, medic neurolog. Membru de onoare al Academiei Române – 100 de ani. (06.07.1923)

7 iulie

100 de ani de la nașterea arhitectului, actorului, regizorului și scenografului de teatru și film **Liviu CIULEI**. Membru corespondent al Academiei Române (07.07.1923-25.10.2011)

10 iulie

150 de ani de la nașterea geologului și paleontologului **Ion Th. SIMIONESCU**. Președinte al Academiei Române (1942-1944) (10.07.1873-07.01.1944)

11 iulie

Ziua Mondială a Populației

14 iulie

Ziua Națională a Franței

16 iulie

80 de ani de la moartea criticului și istoricului literar **Eugen LOVINESCU** (31.10.1881-16.07.1943)

17 iulie

100 de ani de la moartea publicistului și omului politic român **Theodor I. ROSETTI**, membru de onoare al Academiei Române (04.05.1837-17.07.1923)

18 iulie

Ziua Internațională Nelson Mandela

85 de ani de la moartea reginei **MARIA** (Maria Alexandra Victoria de Saxa-Coburg și Gotta), soția lui Ferdinand I, regele României (1914-1927) (29.10.1875-18.07.1938)

19 iulie

Ziua Națională a Înotului

100 de ani de la nașterea scriitorului **Constantin ȚOIU** (19.07.1923-04.10.2012)

20 iulie

Ziua Mondială a Șahului

Ziua Aviației Române și a Forțelor Aeriene

80 de ani de la nașterea poetului **Adrian PĂUNESCU** (20.07.1943-05.11.2010)

21 iulie

Aurel SASU, critic, istoric literar, eseist, traducător și cadru didactic universitar - 80 de ani (21.07.1943)

115 ani de la obținerea medaliei de argint la săritura în înălțime de către **Somodi István** la Jocurile Olimpice de la Londra (21.07.1908)

25 iulie

130 de ani de la nașterea pictorului, graficianului și gravorului clujean **NAGY Imre** (25.07.1893-22.08.1976)

27 iulie

Ziua internațională a cărților vechi

29 iulie

Ziua Imnului Național al României

130 de ani de la nașterea poetului clujean **BARTALIS János** (29.07.1893-07.12.1976)

60 de ani de moartea istoricului și arhivistului clujean **KELEMEN Lajos** (30.09.1877-29.07.1963)

30 iulie

Ziua Internațională a Prieteniei

31 iulie

130 de ani de la nașterea sopranei **Aca de BARBU** (31.07.1893-21.03.1958)

PERSONALITATEA LUNII AUGUST

Mircea ZACIU
95 de ani de la naștere

Date biografice: n. 27 august 1928, Oradea – d. 21 martie 2000, Cluj-Napoca. Critic și istoric literar.

A urmat școala primară (1935-1939) și prima clasă de liceu la Satu Mare. După Diktatul de la Viena, când familia s-a refugiat la Arad, și-a continuat studiile la Liceul „Moise Nicoară” din localitate (clasele II-VI), apoi la Oradea, la Liceul „Emanuil Gojdu”. A absolvit Facultatea de Litere a Universității din Cluj (1947-1952). A obținut titlul de doctor în filologie română, în anul 1967, cu teza *Ion Agârbiceanu*.

Și-a început cariera universitară ca preparator la Catedra de Literatură Română a Facultății de Filologie din Cluj, devenind apoi asistent (1952), lector (1952-1962), conferențiar (1962-1972), profesor titular (1972-1990) și profesor consultant (1990-1997). A fost decan al acestei facultăți (1962-1966) și lector de limba română la Universitățile din Köln, Bonn și Aachen (1967-1970).

A fost membru de onoare al Academiei Române (1997). A coordonat *Dicționarul scriitorilor români*, alături de Marian Papahagi și Aurel Sasu. A fost membru al Uniunii Scriitorilor din România, din al cărui Consiliu de Conducere a făcut parte timp de trei legislaturi, membru în Comitetul Director al Uniunii Scriitorilor (1990 și 1995), director de onoare al revistei „Vatra” din Târgu-Mureș.

A fost distins cu următoarele premii: Premiul Academiei Române (1975), Premiul Asociației Scriitorilor din Cluj (1970), Premiul Uniunii Scriitorilor (1976; 1981), Premiul „Octav Șuluțiu” al revistei „Familia” (1992), Premiul Societății oamenilor de știință din Bihor (1993), Premiul Uniunii Scriitorilor (1993), Premiul Salonului Național de Carte din Cluj-Napoca (1995), Premiul Municipiului Oradea (1995), Premiul revistei „Flacăra” (1995), Premiul „Opera Magna” al Uniunii Scriitorilor (1995).

Opera (selectiv):

Amiaza unei revoluții (1954), *Ion Agârbiceanu* (1955), *Unde sfârșește pustiul* (1956), *Începutul sfârșitului* (1956), *Masca geniului* (1967), *Glose* (1970), *Colaje* (1972), *Ordinea și aventura* (1973), *Bivuac* (1974), *Lecturi și zile* (1975), *Alte lecturi și alte zile* (1976), *Teritorii* (1976), *Lancea lui Ahile* (1980), *Cu cărțile pe masă* (1981), *Ceasuri de seară cu Ion Agârbiceanu* (1982), *Viaticum* (1983), *Jurnal*, I-IV, (1993-1998), *Liviu Rebreanu după un veac* (1985), *Clasici și contemporani* (1994), *Dicționarul scriitorilor români*, I-II, (1995-1998, în colab.), *Scrisori nimănui* (1996), *Ca o imensă scenă*, *Transilvania* (1996).

Referințe/aprecieri critice:

Gheorghe Perian: *Critica literară practică de Mircea Zăciu este aceea a unui critic implicat, a unui critic predispus la confesiune, dezvăluindu-și printre rânduri chipul și biografia, motivându-și uneori biografic opțiunile și preocupările.*

EVENIMENTUL CLUJEAN AL LUNII AUGUST

130 de ani de la introducerea tramvaielor cu aburi la Cluj

(28 august 1893)

Tramvaiul se numără printre primele mijloace de transport public în comun din marile orașe europene, încă din a doua parte a secolului al XIX-lea. La Cluj, din cauza dealurilor pe care se întinde orașul, folosirea acestui mijloc de transport nu a avut o prea mare căutare. De aceea, până în prezent, orașul dispune de o rețea subdezvoltată de transport cu tramvaie.

La fel ca în alte orașe, la Cluj primele trasee de tramvai s-au realizat pe șine de cale ferată, cu vagoane trase de cai, dinspre Piața Gării spre centrul orașului, contribuind la dezvoltarea comerțului urban.

Etapa următoare a fost realizată prin trecerea la folosirea locomotivelor cu aburi. Ideea introducerii unui astfel de transport exista încă din 1889, scopul fiind conectarea orașului, în plină dezvoltare, la calea ferată Cluj-Oradea. Construcția căii de rulare a început, astfel, în 1892, iar un an mai târziu, la 28 august 1893, a fost inaugurat primul tramvai cu tracțiune mecanică, folosind forța aburului. De exploatarea garniturilor de tramvaie s-a ocupat compania maghiară „Kolozsvári Közúti Vasút Részvénytársaság”.

Rețeaua de transport măsura cca 7,7 km și era formată din trei linii care plecau din Piața Centrală (azi Piața Unirii) spre Piața Gării, spre Fabrica de Bere de la marginea Mănăsturului și spre Biserica Sf. Petru și Pavel din Mărăști. Pe aceste trasee erau transportați atât călători, cât și diverse mărfuri.

Inițial, garniturile erau în număr de trei, fiecare cu câte o locomotivă-tender de tip tramvai, cu aburi, cu două vagoane de pasageri fiecare și una sau două platforme de marfă. După extinderea rețelei de transport, numărul locomotivelor și vagoanelor a crescut și el, evident.

Programul tramvaielor era diferit în funcție de anotimpuri și în corelație cu anumite sărbători sau activități săptămânale, cum ar fi târgurile de mărfuri. Astfel, pe timpul verii, tramvaiele circulau de la 6 dimineața la 9:30 seara (în zilele de piață și de sărbătorile legale până la 10:30 seara) iar iarna de la 6:55 dimineața până la 8:55 seara. Frecvența de circulație era de un tren la fiecare jumătate de oră, astfel încât într-o zi, cca 145 de tramvaie ajungeau să circule în Cluj, cu o viteză medie de 25 de kilometri pe oră.

Bibliografie:

Gaal György, *Kolozsvár a századok sodrában. Várostörténekhronológia*. – Kolozsvár: Kincses Kolozsvár Egyesület – Kriterion Könyvkiado, 2016, p. 108.

https://ro.frwiki.wiki/wiki/Tramway_de_Cluj-Napoca.

https://ro.wikipedia.org/wiki/Tramvaiul_din_Cluj-Napoca

Cartea comoară Cluj. – Cluj-Napoca: Editura Projectograph, 2010, p. 40-41.

AUGUST

3 august

Constantin RÎPĂ, compozitor, muzicolog și dirijor clujean - 85 de ani (03.08.1938)

6 august

Ziua Mondială a Luptei pentru Interzicerea Armei Nucleare – Ziua HIROSHIMEI

85 de ani de la nașterea compozitorului și muzicologului clujean **Liviu GLODEANU** (06.08.1938-31.03.1978)

155 de ani de la nașterea poetului, dramaturgului, omului politic și diplomatului francez **Paul CLAUDEL** (06.08.1868-25.02.1955)

50 de ani de la moartea regizorului **Sică ALEXANDRESCU** (Vasile Alexandrescu) (15.08.1896-06.08.1973)

9 august

Ziua Internațională a Popoarelor indigene

Ziua Internațională a Iubitorilor de Cărți

12 august

Ziua Internațională a Tineretului

110 ani de la nașterea actriței **Clody BERTOLA** (12.08.1913-28.12.2007)

90 de ani de la moartea lingvistului și filologului **Alexandru PHILIPPIDE**. Membru al Academiei Române (01.05.1859-12.08.1933)

15 august

Ziua Marinei Române

16 august

Ziua Națională pentru Comemorarea Martirilor Brâncoveni și de Conștientizare a Violențelor Împotriva Creștinilor

200 de ani de la nașterea publicistului **Alexandru HURMUZACHI**. Membru fondator al Societății Academice Române. (16.08.1823-20.03.1871)

17 august

Ruxandra CESEREANU, poetă, prozatoare și eseistă – 60 de ani (17.08.1963)

20 august

Teodor BOTIȘ, pictor clujean – 85 de ani (20.08.1938)

22 august

Ziua Națională de comemorare a eroinei naționale Ecaterina Teodoroiu (1894-1917)

23 august

Ziua Internațională pentru Comemorarea Sclaviei și Abolirii acesteia

Ziua Europeană de Comemorare a Victimelor Stalinismului și Nazismului

Ziua Comemorării Victimelor Fascismului și Comunismului

24 august

100 de ani de la moartea scriitoarei americane de literatură pentru copii **Kate DOUGLAS WIGGIN** (28.09.1856-24.08.1923)

25 august

150 de ani de la nașterea actriței **Lucia STURDZA-BULANDRA** (25.08.1873-19.09.1961)

27 august

Ziua Națională a Republicii Moldova (1991)

95 de ani de la nașterea scriitorului și criticului literar **Mircea ZACIU** (27.08.1928-21.03.2000)

28 august

130 de ani de la **introducerea tramvaielor cu aburi la Cluj** (28.08.1893)

29 august

100 de ani de la nașterea actorului, regizorului și producătorului britanic **Richard Samuel ATTENBOROUGH, Baron Attenborough**. Câștigător al Premiului Oscar pentru filmul *Gandhi* (1983). (29.08.1923-24.08.2014)

31 august

Ziua Limbii Române

Zilele Bibliotecii Transilvania din Chișinău (1991)

50 de ani de la moartea regizorului american **John FORD** (01.02.1894-31.08.1973)

PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII SEPTEMBRIE

Constantin URECHIA

140 de ani de la naștere

Date biografice: n. 14 septembrie 1883, Fălticeni – d. 8 mai 1955, Cluj. Medic, creator al școlii clujene de psihiatrie. Primul profesor care a predat în limba română la Clinica Psihiatrică de la Facultatea de Medicină din Cluj.

Descendent al cronicarului Grigore Ureche, și-a început studiile liceale la Fălticeni, continuându-le la Liceul „Internat” din Iași. A urmat, apoi, cursurile Facultății de Medicină din București. A obținut titlul de doctor în științe medicale în anul 1909 și pe cel de doctor docent în psihiatrie în anul 1911.

La București, a lucrat sub îndrumarea lui Fr. Reiner, Victor Babeș, Al. Obregia, Gh. Marinescu. A ocupat funcția de șef de laborator la Ospiciul Mărcuța (1909), iar mai târziu, a condus Clinica psihiatrică a profesorului Obregia în cadrul căreia a urcat de la gradul de preparator, asistent, la șef de lucrări (1911). A devenit profesor titular și director al Clinicii de Psihiatrie din Cluj în anul 1919. A înființat Institutul Medico-Pedagogic, inclus în componența Clinicii, care a devenit Așezământul de debili mintali. A fost decan al Facultății de Medicină (1922-1923). A condus Comisia Clinicilor și Consiliul Clinicilor de la înființare până în 1938 și farmacia Clinicilor (1935-1938). În perioada refugiului la Sibiu, între anii 1940-1945, și-a continuat activitatea la Spitalul de boli mintale și nervoase. A preluat și conducerea Clinicii de Neurologie, după moartea profesorului Ion Minea, aceasta unindu-se cu Clinica Psihiatrică (1942). A fost transferat la București în anul 1945, devenind profesor universitar la Clinica Psihiatrică (1946-1947).

Preocupat de histopatologie, fiziopatologie și biochimie, a publicat peste 500 de lucrări în tratate, monografii și reviste, făcând parte din comitetul de redacție al revistelor *Clujul medical* și *Ardealul medical*. A colaborat la *Revista română de psihanaliză* (1935). A fost decorat cu Medalia *Răsplata Muncii pentru Învățământ* cls. I și Ordinul *Coroana României* în grad de Comandor.

A fost președinte al Societății de Biologie, vicepreședinte al Societății Științelor Medicale din Cluj (1920), membru fondator și în consiliul de conducere al Reuniunii Anatomice (1932-1937), membru în Societatea de Neurologie și Societatea de Psihiatrie din Paris, Societatea de Neurologie și Psihiatrie din Elveția și în Societatea de Neuro-Psihiatrie din Bruxelles.

Opera (selectiv):

Tratat de patologie neuro-mintală (în colab.) (1924-1931).

Referințe/aprecieri critice:

Florea Marin: *Și-a dedicat cei mai fertili ani dezvoltării psihiatriei românești, specialitatea ce deschide perspective nebănuite înțelegerii condiției umane în această parte a țării, aducând o remarcabilă contribuție la organizarea învățământului medical superior, a psihiatriei în special.*

EVENIMENTUL CLUJEAN AL LUNII SEPTEMBRIE

105 ani de la izbucnirea epidemiei de gripă spaniolă la Cluj (septembrie 1918)

În ciuda denumirii sale, acest flagel gripal nu a izbucnit în Peninsula Iberică, pacientul-zero al pandemiei provenind dintr-o cazarmă din Kansas, SUA. Dar, cum în condiții de război cenzura urmărea să nu se inducă panică, doar presa Spaniei, neimplicată în conflagrație, a raportat maladia, care a fost astfel asociată cu această țară și denumită ca atare. Provoacă numeroase victime cu precădere între tineri, boala a secerat deopotrivă oameni de rând și personalități (sociologul Max Weber, pictorul Gustav Klimt, scriitorul Guillaume Apollinaire, generalul Eremia Grigorescu etc). Cel puțin 10% dintre bolnavi au decedat, un număr dublu față de victimele Primului Război Mondial, metodele de vindecare ale bolii dovedindu-se experimentale (aspirină, chinină, preparate pe bază de arsenic, fum de țigară, vapori de mercur, alcool), uneori cu efect devastator. Mai eficientă s-a dovedit limitarea aglomerărilor.

Gripa a afectat puternic și Ungaria și Transilvania, Adunarea Națională de la Alba Iulia din decembrie 1918, desfășurându-se în condiții de pandemie, unii dintre participanți purtând la gât coliere din căței de usturoi, crezându-se astfel protejați de maladie. În diverse publicații, medici, dar și preoți informau despre boală, oferind sfaturi de protecție în fața pandemiei.

Din a doua jumătate a lunii septembrie 1918, epidemia s-a răspândit și la Cluj. Medicul șef al orașului, Scheitz Vilmos, constata că aceasta se manifesta cu tot mai multă putere. *...abia găsim familie care să nu fi trecut prin boală.* Pentru a nu induce panică, el sublinia evoluția ușoară a cazurilor. Pe de altă parte, în fața acestui prim val epidemic, și la Cluj au început să se adopte măsuri de prevenție, prin închiderea școlilor. S-a închis astfel Colegiul Reformat unde s-au îmbolnăvit 60-80 de elevi, apoi școala primară din Mănăștur. Toate fetele de la Căminul Reformat erau bolnave. Apoi, cele 200 de cazuri de la Marianum au dus și ele la închiderea școlii, până la 7 octombrie. Și semnalări din presa din Ungaria confirmau proporțiile îngrijorătoare ale acestui prim val al epidemiei de la Cluj.

Bibliografie:

Becsukták a kolozsvári iskolákat. Dühöng a spanyolbetegség, în „Ellenzek”, anul XXXIX, nr. 217, 28 sept. 1918, p. 5;

Gripa spaniolă în Transilvania, la <https://farmacluj.blogspot.com/2020/04/gripa-spaniola-in-transilvania.html>, accesat la 29 iun. 2022.

SEPTEMBRIE

105 ani de la izbucnirea **epidemiei de gripă spaniolă la Cluj** (septembrie 1918)

1 septembrie

Ziua Diplomației Române

70 de ani de la moartea lingvistului **Teodor CAPIDAN** (15/28.04.1878-01.09.1953)

2 septembrie

50 de ani de la moartea scriitorului, poetului, filologului și profesorului englez **John Ronald Reuel TOLKIEN** (03.01.1892-02.09.1973)

3 septembrie

140 de ani de la moartea romancierului și dramaturgului rus **Ivan Sergheevici TURGHENIEV** (09.11.1818-03.09.1883)

5 septembrie

165 de ani de la nașterea scriitorului **Alexandru VLAHUȚĂ** (05.09.1858-19.11.1919)

6 septembrie

Ziua Citirii Cărților

7 septembrie

Ziua Europeană a Culturii Iudaice

8 septembrie

Ziua Internațională pentru Alfabetizare

115 ani de la nașterea poetului și prozatorului italian **Cesare PAVESE** (08.09.1908-27.08.1950)

145 de ani de la nașterea scriitorului francez **Alfred JARRY** (08.09.1873-01.11.1907)

9 septembrie

Ziua Mondială a Frumuseții

195 de ani de la nașterea scriitorului rus **Lev Nikolaevici TOLSTOI** (09.09.1828 – 20.10.1910)

13 septembrie

Ziua Pompierilor din România

115 ani de la nașterea eseistului și istoricului de artă **Edgar PAPU** (13.09.1908-30.03.1993)

14 septembrie

85 de ani de la nașterea artistului plastic român **Horia BERNEA**, creatorul și directorul Muzeului Țăranului Român (1990-2000) (14.09.1938-04.12.2000)

140 de ani de la nașterea medicului **Constantin URECHIA**, creatorul școlii clujene de psihiatrie (14.09.1883-08.05.1955)

170 de ani de la nașterea istoricului și prozatorului **Radu ROSETTI** (14.09.1853-12.02.1926)

15 septembrie

Ziua Internațională a Democrației

145 de ani de la înființarea, la Cluj, a **Școlii Superioare de Comerț** (15.09.1878)

16 septembrie

Ziua Internațională pentru Păstrarea Stratului de Ozon

17 septembrie

200 de ani de la moartea cărturarului **Gheorghe LAZĂR** (05.06.1779-17.09.1823)

19 septembrie

Ziua Europeană a Patrimoniului

Ziua Europeană a Porților Deschise

20 septembrie

160 de ani de la moartea filologului și scriitorului german **Jakob GRIMM** (04.01.1785-20.09.1863)

21 septembrie

Ziua Internațională a Păcii

Ziua Internațională Alzheimer

Ziua Europeană fără Mașini

22 septembrie

85 de ani de la nașterea medicului și scriitorului **Augustin BUZURA**. Membru al Academiei Române (22.09.1938-10.07.2017)

65 de ani de la premiera, pe scena Operei Române din București a tragediei *Oedipe* de George Enescu (22.09.1958)

23 septembrie

Ziua Internațională împotriva Exploatării Sexuale și Traficului Femeilor și Copiilor

50 de ani de la moartea poetului și omului politic chilian **Pablo NERUDA** (Nefalí Ricardo Reyes Basoalto). Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1971) (12.07.1904-23.09.1973)

24 septembrie

Ziua Wöner - Ziua Parteneriatului pentru Pace

Ziua Mondială a Inimii

Ziua Satului Românesc (ultima duminică din luna septembrie)

26 septembrie

Ziua Europeană pentru Diversitate Lingvistică

125 de ani de la nașterea compozitorului american **George GERSHWIN** (26.09.1898-11.07.1937)

135 de ani de la nașterea poetului și dramaturgului britanic **Thomas Stearns ELIOT**. Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1948) (26.09.1888-04.01.1965)

27 septembrie

Ziua Mondială a Turismului

28 septembrie

Ziua Internațională a Accesului la Informație

29 septembrie

Ziua Mondială a Inimii

Ziua Internațională de Conștientizare a Risipei Alimentare

30 septembrie

Ziua Internațională a Traducătorilor

95 de ani de la nașterea scriitorului și filosofului american de origine română **Elie WIESEL**. Laureat al Premiului Nobel pentru Pace (1986) (30.09.1928-02.07.2016)

PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII OCTOMBRIE

Octavian FODOR

110 de ani de la naștere

Date biografice: n. 17 octombrie 1913, Mediaș - d. 8 iunie 1976, Cluj-Napoca. Medic, eseist, scriitor.

A urmat Liceul „Ștefan Ludwig Roth” la Mediaș și Liceul „Sfântul Vasile” din Blaj, apoi Facultatea de Medicină din Cluj (1937). A obținut titlul de doctor în științe medicale cu teza *Cercetări asupra dinamicii secretorii a stomacului* (1956). După un curs de specializare la Paris (1958), a devenit doctor-docent (1959).

A fost preparator (1938-1942) și, apoi, asistent (1942-1949) la Clinica Medicală I din Cluj. După război, a fost șef de lucrări la Clinica Medicală II, Institutul de Medicină din Timișoara (1949-1953). A revenit apoi la Cluj, continuându-și ascensiunea în ierarhia didactică, de la lector (1953-1955) la Clinica Medicală II, la conferențiar (1955-1961) și profesor titular (1961-1967) la Clinica Medicală III din Cluj. În anul 1959, a preluat conducerea Clinicii Medicale III. Din anul 1957, a îndeplinit sarcini de cercetare științifică în cadrul Institutului de Cercetări Medicale al Academiei R.S. România, în calitate de cercetător științific principal, șef de sector și director al institutului. A contribuit la înființarea Institutului de Sănătate Publică și Cercetări Medicale al Academiei de Medicină, filiala Cluj, pe care l-a condus între anii 1965-1967. În anul 1967, a fost ales rector al Institutului de Medicină și Farmacie din Cluj, rămânând în această funcție până la deces (1976).

A fost membru al Organizației Mondiale de Gastroenterologie, al Societății Internaționale de Medicină Internă, al Uniunii Terapeutice Internaționale, membru de onoare al Grupului de Alergologi și Imunologi din țările latine, membru titular al Academiei de Științe Medicale din România (1969), membru corespondent (1963), apoi membru titular al Academiei Române (1974). Autor a numeroase studii medicale și al medicamentelor Aspatofort, Ulcostop și Metaspart, expert al OMS, deputat în Marea Adunare Națională (din 1973), s-a remarcat și ca eseist, sprijinind și mișcarea artistică a medicilor. A primit premiul Ministerului Învățământului pentru activitatea științifică depusă (1965) și titlul de *Profesor Emerit* (1973).

Opera (selectiv):

Concepții noi în icterul cataral (1944); *Nefrita acută* (1946); *Enteropatiile cronice nespecifice* (1947); *Stomacul operat* (1947); *Sindromul de malabsorbție* (1967); *Boala ulceroasă* (1968); *Hepatita cronică* (1970); *Enterocolita cronică* (1970); *Biologie și vârstă* (1971); *Tratat elementar de medicină internă*, 2 vol. (1972, 1973); *Rectocolita hemoragică* (1975).

Referințe/aprecieri critice:

Augustin Buzura: [...] *profesorul, medicul, omul de mare cultură, savantul, publicistul de excepție și de atitudine se regăsesc fericit, se armonizează, conturând o personalitate aparte care, cu toate succesele sugerate, reale, reconfortante – se află într-o continuă, tinerească și febrilă căutare a noului, într-o permanentă confruntare cu ceea ce, în toate sensurile, deformează sau generează maladii organice, psihice, sociale. Dar ce ar putea face altceva un mare medic?*

EVENIMENTUL CLUJEAN AL LUNII OCTOMBRIE

110 ani de la inaugurarea cinematografului Arta (30 octombrie 1913)

Cinematograful cunoscut azi sub numele de *Arta*, s-a deschis la 30 octombrie 1913, în palatul Sebestyén de pe strada Universității, cu numele de *Egyetem* (Universitatea). În preajma inaugurării, presa relatează despre noul cinematograful. Sala pentru vizionări avea 400 de locuri, foaierea era amenajată cu gust, spațiul era încălzit cu sobe, exista garderobă dar și bufet și cofetărie. În timp, s-au evidențiat și unele neajunsuri legate în primul rând de configurarea locației, de spațiul mult prea mic dintre rândurile de scaune care, într-un moment de panică, putea favoriza busculade și accidente fatale. În perioada interbelică în spatele sălii existau rânduri speciale de scaune, considerate locuri selecte, cu spații mai mari între ele și separate de restul sălii printr-un perete de lemn.

La inaugurarea cinematografului s-a rulat filmul lui Paul Wegener și Stellian Rye, *Prágai Diák* (Studentul din Praga). Cinematograful a avut un rol important în promovarea producției locale de filme purtând marca Janovics. Preponderența filmelor franceze de la Gaumont a apăs după război, fiind rulate tot mai multe filme americane, daneze, italiene și germane. Cinematograful a atras public numeros, la unele reprezentații cu greu puteai obține bilete.

În 1930, au început să fie proiectate aici jurnalele de știri produse de UFA. Apoi, *Select* a fost al doilea cinematograful din oraș, după *Corso*, care a început rularea de filme sonore. Primul, rulat aici la 3 aprilie 1930, a fost drama muzicală americană *Singing Fool* (Cântărețul nebun).

În anii 1940-1944, s-a revenit la vechea denumire a cinematografului, *Egyetem* [Universității], după 1945 a redevenit cinematograful *Select*, apoi *Maxim Gorki*, din 1964, *Cinema Tineretului*, iar din 1980 poartă numele de cinematograful *Arta*.

Bibliografie:

Arta cinema. Din 1913 până în prezent, la [https://uploads-](https://uploads-ssl.webflow.com/5f1aac7576ab96e1d81e6bd/5f9c222b4396fd201bac48fc_Arta_publicatie_preview.pdf)

[ssl.webflow.com/5f1aac7576ab96e1d81e6bd/5f9c222b4396fd201bac48fc_Arta_publicatie_preview.pdf](https://uploads-ssl.webflow.com/5f1aac7576ab96e1d81e6bd/5f9c222b4396fd201bac48fc_Arta_publicatie_preview.pdf) accesat la 24 iun. 2022;

Zsizsmann Erika, *A mozi és a város. A kolozsvári Művész (Arta) több mint száz éves története*, la <https://filmtett.ro/cikk/a-mozi-es-a-varos-a-kolozsvari-muvesz-arta-tortenete>, accesat la 24 iun. 2022.

OCTOMBRIE

100 de ani de la așezarea pietrei de temelie a **Catedralei Ortodoxe** din Cluj (Piața Avram Iancu) realizată după proiectul arhitecților Constantin Pomponiu și George Cristinel

1 octombrie

Ziua Internațională a Persoanelor în vârstă

Ziua Internațională a Muzicii

2 octombrie

Ziua Internațională a Medicului

Ziua Internațională a Non-Volenței

Ziua Mondială a Habitatului (prima zi de luni a lunii octombrie)

Ziua Mondială a Arhitecturii (prima zi de luni a lunii octombrie)

4 - 10 octombrie

Săptămâna Mondială a Spațiului Cosmic

4 octombrie

Ziua Mondială a Habitatului

150 de ani de la nașterea matematicianului **Gheorghe ȚIȚEICA**. Membru al Academiei Române (04.10.1873-04.02.1939)

5 octombrie

Ziua Mondială a Educatorului

7 octombrie

55 de ani de la moartea lingvistului, slavistului și profesorului universitar clujean **Emil PETROVICI** (04.01.1899-07.10.1968)

115 ani de la nașterea compozitorului și muzicologului clujean **Max EISIKOVITS** (08.10.1908-13.01.1983)

9 octombrie

Ziua Internațională a Poștei (ONU)

Marius PORUMB, istoric de artă clujean- 80 de ani. Membru corespondent al Academiei Române (09.10.1943)

10 octombrie

Ziua Mondială a Sănătății Mintale

Ziua Europeană a Părinților (a doua zi de marți a lunii octombrie)

Ziua Națională de Comemorare a Victimelor Holocaustului

11 octombrie

Ziua Internațională a fetelor

Ziua Școlii Ardelene

160 de ani de la moartea poetului și ziaristului **Andrei MUREȘANU** (16.11.1816-11.10.1863)

14 octombrie

75 de ani de la nașterea criticului și istoricului literar **Marian PAPAHAĞI** (14.10.1948-18.01.1999)

170 de ani de la nașterea violonistului, pianistului, dirijorului și compozitorului **Ciprian PORUMBESCU** (14.10.1853-06.06.1883)

15 octombrie

Ziua Internațională a Femeilor din Mediul Rural

Ziua Internațională a Nevăzătorilor - Ziua bastonului alb

100 de ani de la nașterea ziaristului și scriitorului italian **Italo CALVINO** (15.10.1923-19.09.1985)

16 octombrie

Ziua Internațională a Alimentației

135 de ani de la nașterea scriitorului american **Eugene O'NEILL**. Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură (1936) (16.10.1888-27.11.1953)

265 de ani de la nașterea părintelui lexicografiei americane **Noah WEBSTER**. Editorul *Dicționarului american al limbii engleze* (16.10.1758-15.04.1843)

17 octombrie

Ziua Internațională pentru Eradicarea Sărăciei

110 ani de la nașterea medicului și scriitorului **Octavian FODOR** (17.10.1913-08.06.1976)

21 octombrie

100 de ani de la nașterea istoricului și criticului literar **Mihai GAFIȚA** (21.10.1923-04.03.1977)

23 octombrie

155 de ani de la nașterea medicului și profesorului universitar **Nicolae MINOVICI**. A pus bazele Institutului Medico-Legal din Cluj; a organizat o rețea de medicină legală în Transilvania. Inițiatorul organizării *Societății de Salvare* din Cluj și București. (23.10.1868-26.06.1941)

24-31 octombrie

Săptămâna Internațională consacrată Dezarmării

Săptămâna Mondială a Alfabetizării în domeniul Mass-Media și al Informațiilor

24 octombrie

Ziua Internațională a Organizației Națiunilor Unite

Ziua Internațională a Dezvoltării Informaționale

25 octombrie

Ziua Forțelor Armate Române

27 octombrie

Ziua Mondială a Patrimoniului Audiovizual

29 octombrie

Ziua Internațională a Internetului

30 octombrie

110 ani de la inaugurarea, la Cluj, a **cinematografului Arta** (30.10.1913)

165 de ani de la nașterea scriitorului **Duiliu ZAMFIRESCU** (30.10.1858 – 25.02.1922)

31 octombrie

Ziua Internațională a Mării Negre

Ziua Arhivelor Naționale

BORBÉLY Ștefan, critic literar și eseist clujean – 70 de ani (31.10.1953)

70 de ani de la moartea scriitorului și pedagogului **Petre DULFU** (10.03.1856-31.10.1953)

PERSONALITATEA CLUJEANĂ A LUNII NOIEMBRIE

Amos FRÂNCU
90 de ani de la moarte

Date biografice. n. la 28 ianuarie 1866, Baia de Criș/Hunedoara – d. 3 noiembrie 1933, Cluj. Avocat și om politic, apărător al memorandiștilor în anul 1894 și militant pentru Marea Unire de la 1 decembrie 1918

Născut într-o familie de funcționari publici, Amos Frâncu se mută, după moartea tatălui său, în 1873, cu familia la Sibiu, unde urmează Liceul Catolic de Stat, după care urmează Facultatea de Drept la Budapesta. Urmează un an de studii la Paris, apoi din nou la Budapesta, unde trece examenul de cenzură, devenind avocat cu drept de practică.

Își deschide un cabinet de avocatură la Sibiu, apoi la Cluj, impresionându-i pe cei din jur prin cultură și prin cunoașterea perfectă a limbilor română, maghiară, germană și franceză.

Ca avocat al liderului P.N.R., Ioan Rațiu, și coordonator al întregii apărări în procesul memorandiștilor din 1894, Amos Frâncu a fost, el însuși, un luptător pentru drepturi naționale în Transilvania, înainte de unirea din 1918. În perioada respectivă, s-a afirmat ca director al Despărțământului Cluj al Asociației Transilvane pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român (1904-1907), fiind, totodată, unul dintre membrii fondatori ai Băncii „Economul” din Cluj (1886).

În toamna anului 1918, Amos Frâncu a militat pentru realizarea dorinței de unire a românilor din Transilvania, semnând manifestul „Moșilor, fraților”. Face apel la armata română să treacă linia de demarcație din Transilvania pentru a garanta protecția desfășurării Adunării Naționale de la Alba Iulia. În noiembrie 1918, Amos Frâncu a înființat la Cluj Senatul Național Român din Ardeal și a organizat gărzile naționale din zonă. La mijlocul lunii noiembrie a fost înlocuit, pentru a se evita un conflict cu Consiliul Național Român Central. A reprezentat, în calitate de delegat, cercul electoral II Cluj la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918, participând la 24 decembrie 1918 la primirea armatei române în Cluj, în numele Consiliului Național Român. Cu vederi liberale, după 1918, Amos Frâncu a fost ales deputat de Cluj în Parlamentul României, pe listele Partidului Poporului, apoi pe cele ale Partidului Național Liberal.

După 1918, Amos Frâncu îi apără pe moși sub aspect juridic în procese legate de dreptul de proprietate asupra pădurilor, înființând „Frăția de cruce a Moșilor” cu sediul în Cluj. În cadrul acesteia, Amos Frâncu i-a adunat pe toți luptătorii care se interesau în mod sincer de soarta moșilor, intrând cu ei în corespondență, invitându-i la întruniri și impulsându-i mereu la acțiune. Datorită acestor acțiuni, avocatul clujean și-a câștigat o mare faimă printre locuitorii munților Apuseni, fapt remarcat la moartea sa, în 1933, când mașina cu trupul său a fost întâmpinată pe tot traseul acesteia de la Cluj la Baia de Criș, unde a fost înmormântat.

Referințe/aprecieri critice:

Tiberiu Rebreanu: *A murit Amos Frâncu, ultimul mare tribun...A pășit mândru și drept ca moartea, peste pragul eternității, acolo, unde-l așteaptă falanga martirilor și eroilor prăbușiți pentru aceeași sfântă cauză, pe altarul sacrificiilor divine.*

EVENIMENTUL CLUJEAN AL LUNII NOIEMBRIE

95 de ani de la primul Congres al reuniunilor femeilor maghiare de la Cluj (10 noiembrie 1928)

Mișcarea femeilor a cunoscut o perioadă de avânt în România după încheierea Primului Război Mondial, manifestându-se prin societăți patronate de biserici, societăți de asistență socială, culturale, ori care serveau declarat emanciparea femeii. Sub aspect organizatoric, caracteristică a fost și gruparea femeilor pe criterii etnice. Pe parcursul deceniului al III-lea al perioadei interbelice, s-a remarcat tendința de centralizare a mișcării și constituirea de structuri reprezentative. Expresie a acestei evoluții a fost și constituirea la Cluj, în toamna anului 1925, a Secretariatului Central al Femeilor Minoritare Maghiare, care a urmărit să devină un organism administrativ al tuturor societăților femeilor maghiare din România, să acționeze pentru găsirea de soluții pentru problemele femeilor comunității și să dezvolte dialogul cu Consiliul Național al Femeilor Române, organism central al mișcării româncelor.

La constituirea grupurilor femeilor maghiare în jurul Secretariatului, un moment important l-a reprezentat organizarea la Cluj a primului Congres al societăților caritabile maghiare, între 10-12 noiembrie 1928, cu participarea reprezentantelor a 56 de societăți. A fost prima ocazie în care femeile maghiare din România dezbăteau împreună problemele și obligațiile care le reveneau în noul context politic de după război.

În cadrul acestei întruniri au fost aduse în discuție probleme diverse, de interes pentru femeile maghiare: revendicarea de cursuri de moașe în limba maghiară, drepturile mamelor în stabilirea religiei copiilor, problema grădinițelor și școlilor, învățământul agricol pentru femei, problema prostituției, alegerea femeilor în Consiliile locale, asigurarea sprijinului financiar al autorităților pentru societățile preocupate de ajutorarea săracilor minoritari. În ansamblul lor, intervențiile de la Congres au abordat probleme ce preocupau societățile femeilor maghiare și pe care le regăsim în principalele direcții de acțiune ale Secretariatului Central al Femeilor Minoritare Maghiare pe parcursul existenței sale.

Bibliografie:

Kik vettek részt a kisebbségi nőkongressuson, „Keleti Újság”, nr. 263, 1928, p. 6; *Megkezdődött a romániai magyar nők és jótékony egyesületek első országos kongresszusa*, „Keleti Újság”, nr. 258, 1928, p. 5;
Háromnapos kongresszusra ülnek össze a romániai magyar nők és jótékony egyesületek, „Keleti Újság”, nr. 251, 1928, p. 4.

NOIEMBRIE

1 noiembrie

Ziua Radiodifuziunii Române

2 noiembrie

Ziua Națională de comemorare a martirilor Horea, Cloșca și Crișan (conducători ai Răscoalei țărănești din anul 1784)

3 noiembrie

100 de ani de la nașterea istoricului **Dan BERINDEI**. Membru al Academiei Române (03.11.1923-23.12.2021)

90 de ani de la moartea avocatului și omului politic **Amos FRÂNCU**, apărător al memorandiștilor în anul 1894 și militant pentru Marea Unire de la 1 decembrie 1918 (28.01.1866-03.11.1933)

7 noiembrie

Ziua Internațională a Victimelor Comunismului

90 de ani de la sfințirea **Catedralei Ortodoxe** din Cluj în prezența Regelui Carol al II-lea. (07.11.1933)

110 ani de la nașterea romancierului, dramaturgului și filosofului francez **Albert CAMUS**. Premiul Nobel pentru Literatură (1957) (07.11.1913-04.01.1960)

8 noiembrie

Ziua Mondială a Calității

9 noiembrie

Ziua Internațională de Luptă Împotriva Fascismului și Antisemitismului

10 noiembrie

Ziua Mondială a Științei pentru Pace și Dezvoltare

Ziua Artileriei Române

95 de ani de la **primul Congres al reuniunilor femeilor maghiare de la Cluj** (10.11.1928)

125 de ani de la deschiderea **Bibliotecii Academiei Române** ca bibliotecă publică pentru cercetători (10.11.1898)

335 de ani de la tipărirea **BIBLIEI** în limba română în vremea lui Șerban Cantacuzino (10.11.1688)

515 ani de la apariția, din inițiativa lui Radu cel Mare (1495-1508), a **LITURGHIERULUI SLAVON**, tipărit de călugărul Macarie, prima carte tipărită în Țara Românească (10.11.1508)

11 noiembrie

Ziua Amintirii (pentru comemorarea eroilor din cele două războaie mondiale)

125 de ani de la nașterea regizorului și scriitorului francez **René CLAIR** (René-Lucien Chomette) (11.11.1898-15.03.1981)

13 noiembrie

Ziua Internațională a Educației Copiilor Nevăzători

Ziua Dramaturgiei Românești

Ziua Limbii Maghiare în România

14 noiembrie

Ziua Mondială a Diabetului

125 de ani de la nașterea criticului, eseistului, poetului și teoreticianului literar franco-român de etnie evreiască **Benjamin FUNDOIANU** (Benjamin [Barbu] Wexler) (14.11.1898-02.10.1944)

15 noiembrie

155 de ani de la nașterea biologului și speologului **Emil RACoviȚĂ**. Fondatorul biospeologiei. Membru al Academiei Române (15.11.1868-19.11.1947)

16 noiembrie

Ziua Internațională a Toleranței

Ziua Patrimoniului Mondial UNESCO din România

Ziua Mondială a Filosofiei (a treia zi de joi a lunii noiembrie)

17 noiembrie

Ziua Internațională a Studenților

19 noiembrie

Ziua Cercetătorului și Proiectantului din România

Ziua Bărbatului

100 de ani de la nașterea criticului literar și eseistului **Monica LOVINESCU** (19.11.1923-20.04.2008)

20 noiembrie

Ziua Universală a Copiilor - Ziua Convenției pentru drepturile copilului (UNICEF)

165 de ani de la nașterea scriitoarei suedeze **Selma LAGERLÖF**. Prima femeie laureată a Premiului Nobel pentru Literatură (1909) (20.11.1858-16.03.1940)

21 noiembrie

Ziua Mondială a Televiziunii

Ziua Mondială a Salutului

22 noiembrie

Ziua Națională Împotriva Fumatului

23 noiembrie

150 de ani de la nașterea sculptorului **Dimitrie PACIUREA** (23.11.1873-14.07.1932)

25 noiembrie

Ziua Internațională a Nonviolentei

Ziua Internațională pentru Eliminarea violenței împotriva femeilor

27 noiembrie

Ziua Bucovinei (Ziua Unirii Bucovinei cu România 27.10.1918)

28 noiembrie

Marcel MUREȘEANU, poet și prozator clujean - 85 de ani (28.11.1938)

50 de ani de la moartea romancierei, poetei și memorialistei **Martha BIBESCU** (28.01.1886-28.11.1973)

30 noiembrie

Ziua Mondială Împotriva Pedepsei cu Moartea

Ziua Românilor de Pretutindeni

25 de ani de la dezvelirea, la Cluj, a **statuului lui Avram Iancu**, operă a sculptorului Ilie Berindei. (30.11.1993)

PERSONALITATEA LUNII DECEMBRIE

KÓS Károly
140 de ani de la naștere

Date biografice: n. 16 decembrie 1883, Timișoara – d. 25 august 1977, Cluj. Arhitect, grafician și scriitor, om politic, unul din creatorii ideologiei transilvaniste.

Absolvent al Colegiului Reformat din Cluj, a studiat ingineria, apoi arhitectura la Budapesta, beneficiind de o bursă de studii în arhitectură bizantină la Istanbul. Este considerat întemeietor al unei școli de arhitectură, stilul său înglobând elemente ale arhitecturii populare ardelenе în universul arhitecturii moderne. A finalizat numeroase lucrări (Cluj, Biserica Calvină), între care și cunoscuta sa reședință de la Stana, *Várjuvár* (Castelul Ciorilor).

Literar, a debutat cu *Cântece despre regele Attila*, afirmându-se ca prozator și poet. A fost semnat al apelului *Kiáltó Szó* (1921). A participat la fondarea Breslei Ardelenе de Arte Frumoase (1924), a Breslei *Barabás Miklós* (1931) și a grupului *Helikon*. A pornit și editat publicația „Vasárnap”, a fost redactor al „Erdélyi Helikon”, colaborator la „Villágosság”.

Și-a început cariera politică în 1921, ca unul din fondatorii Partidului Popular Transilvănean, intrat ulterior în componența Partidul Maghiar din România. După Al Doilea Război Mondial, a fost președinte al filialei Cluj a Uniunii Populare Maghiare, parlamentar între 1946-1948.

I s-au decernat numeroase premii și medalii. După moartea sa, acuzat de naționalism, a fost interzis și ignorat până după 1990, când personalitatea sa a cunoscut un nou redivivus.

Opera (selectiv) :

Atila Királról Ének – baladă (1909, 1923); *Gálok* – roman (1919, 1930); *Varju-nemzetség* – roman (1925); *Az országépítő* – roman (1934); *Budai Nagy Antal* – teatru (1936).

Referințe critice:

Gavril Scridon: [Kós Károly s-a impus n.n.] *mai ales prin multilateralitatea preocupărilor sale și prin rolul de îndrumător cultural exercitat pe întreg parcursul unei vieți de patriarh, [...] activitatea lui de scriitor, arhitect și artist plastic întinzându-se mult peste o jumătate de veac.*

EVENIMENTUL CLUJEAN AL LUNII DECEMBRIE

85 de ani de la inaugurarea magazinului SORA

(12 decembrie 1938)

Biserica Unitariană a decis în aprilie 1938 să accepte oferta firmei pragheze *Sora* (Steuer și Friedländer) de construcție a unui magazin la Cluj, pe locul a trei case deținute de ea pe strada 21 Decembrie de azi. *Sora* reprezenta interesele unui grup financiar cu capital cehoslovac, care poseda deja la acea vreme 14 magazine în Europa Centrală. La București, primul magazin *Sora* s-a deschis în noiembrie 1937, după care direcțiunea din capitală a decis să deschidă filiale în Transilvania. Proiectul clujean se integra în această strategie de afaceri.

Cu magazinele *Sora* s-a introdus un nou tip de întreprindere comercială, care apăruse cu ani în urmă în marile orașe ale lumii: magazine mari în care se găseau la un loc un număr uriaș de produse care acopereau toate nevoile cotidiene. Parcurgând spațiul magazinului, clientul avea acces la toate mărfurile organizate pe departamente, iar casele de marcat erau așezate în locuri vizibile. Prețurile erau mici și fixe. Era un tip de magazin universal popular.

Prin contract, *Sora* S.A. a obținut dreptul de închiriere a spațiului care rămânea în proprietatea bisericii. Construcția demarată în vara lui 1938 a fost predată până la 1 decembrie același an. La parter s-a amenajat magazinul, la primul etaj birourile, iar la etajele 2-4 erau câte trei locuințe de lux. În paralel cu activitatea de construcție, a început angajarea vânzătoarelor, fiind alese persoane drăguțe, rapide, îndemnatice, vorbitoare de română, maghiară și germană. Angajatele au fost trimise la București să învețe în magazinele de acolo.

Sora a fost inaugurată la 12 decembrie 1938. În fața vitrinelor sale, mulți clujeni au privit marfa variată expusă, în timp ce în magazin au avut acces doar invitații la festivitatea de deschidere. 200 de angajați asigurau vânzarea a aproximativ 2.500 de feluri de produse.

La Cluj, firma magazinului a rămas pe clădire până în august 1942, când afacerea a fost lichidată, spațiul fiind folosit însă în continuare pentru desfășurarea de diverse activități comerciale. În 1971, s-a revenit la numele *Sora*, care a supraviețuit până în zilele noastre.

Bibliografie:

Ghizela Cosma, *Antreprenori și afaceri clujene de altădată. Medalioane biografice și schițe documentare*, Cluj-Napoca, Mega, 2022, p. 186-191.

DECEMBRIE

1 decembrie

Ziua Internațională de Combatere și Profilaxie a Maladiei SIDA

Ziua Națională a României

Aurel-Teodor CODOBAN, filosof, scriitor și profesor universitar clujean – 75 de ani (01.12.1948)
55 de ani de la moartea compozitorului, regizorului și baritonului clujean **Nicolae BRETAN** (25.03.1887-01.12.1968)

2 decembrie

100 de ani de la nașterea sopranei americane de origine greacă **Maria CALLAS** (Cecilia Sophia Anna Maria Kalogeropoulou). Supranumită „La Divina” a fost considerată cea mai mare cântăreață de muzică de operă din a doua jumătate a secolului al XX-lea. (02.12.1923-16.09.1977)

3 decembrie

Ziua Internațională a Persoanelor cu Dizabilități

4 decembrie

140 de ani de la nașterea istoricului literar **Nicolae CARTOJAN** (04.12.1883-20.12.1944)

5 decembrie

Ziua Internațională a Voluntariatului pentru Dezvoltare Economică și Socială

8 decembrie

Ziua Constituției României

9 decembrie

Ziua Internațională Împotriva Corupției

10 decembrie

Ziua Internațională a Drepturilor Omului

75 de ani de la adoptarea **Declarației universale a drepturilor omului** de către Adunarea Generală a ONU (10.12.1948)

11 decembrie

Ziua Internațională a Muntelui

110 ani de la nașterea actorului francez **Jean MARAIS** (Jean-Alfred Villain-Marais) (11.12.1913-08.11.1998)

12 decembrie

85 de ani de la inaugurarea, la Cluj, a **magazinului SORA** (12.12.1938)

13 decembrie

75 de ani de la moartea poetului, prozatorului și dramaturgului român **Zaharia BÂRSAN**, director al Teatrului Național din Cluj (1919-1936) (11/23.01.1878-13.12.1948)

15 decembrie

75 de ani de la înființarea **Operei Maghiare de Stat din Cluj** (15.12.1948)

16 decembrie

Ziua Solidarității Naționale împotriva Dictaturii

140 de ani de la nașterea arhitectului, prozatorului și poetului clujean **KÓS Károly** (16.12.1883-25.08.1977)

17 decembrie

75 de ani de la înființarea, la Cluj, a **Operei Maghiare de Stat** (17.12.1948)

180 de ani de la nașterea reginei **ELISABETA** a României, soția regelui Carol I (1866-1914), scriitoarea **Carmen Sylva** (17/29.12.1843-01.02.1916)

18 decembrie

Ziua Internațională a Emigranților

Ziua Minorităților Naționale

19 decembrie

125 de ani de la nașterea pictorului și juristului clujean **Ion SIMA** (19.12.1898-08.02.1985)

55 de ani de la moartea compozitorului și folcloristului clujean **Tiberiu BREDICEANU**. Unul dintre fondatorii Operei Române, Teatrului Național (1919) și Conservatorului din Cluj (1920) (20.03.1877-19.12.1968)

175 de ani de la moartea scriitoarei engleze **Emily Jane BRONTË** (30.07.1818-19.12.1848)

20 decembrie

Ziua Internațională a Solidarității Umane

215 ani de la nașterea mitropolitului ortodox al Transilvaniei, **Andrei ȘAGUNA**. Membru de onoare al Societății Academice Române (20.12.1808/01.01.1809-28.06.1873)

21 decembrie

Ziua Memoriei Victimelor Comunismului în România

22 decembrie

Ziua Libertății României

25 decembrie

Sărbătoarea Nașterii Domnului Iisus Hristos. Crăciunul

85 de ani de la moartea scriitorului ceh **Karel ČAPEK** (09.01.1890-25.12.1938)

26 decembrie

135 de ani de la înființarea, la Cluj, a **Muzeului de Arte și Meserii** (26.12.1888)

27 decembrie

Ziua Națională a Actorului

29 decembrie

150 de ani de la nașterea filologului și poetului **Ovid DENSUȘIANU** (29.12.1873-08.06.1938)

30 decembrie

145 de ani de la nașterea, în palatul Toldalagi-Korda din Cluj, a omului politic și scriitorului **BÁNFFY Miklós** (30.12.1873-05.06.1950)

31 decembrie

55 de ani de la apariția primului număr al revistei de cultură a studenților din Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj, **Echinox** (31.12.1968)

© Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj 2023

ISSN 2501-0492

ISSN-L 2501-0492

Selecție și tehnoredactare: Simona Floruțau

Elaborare fișe de evenimente și personalități: Ghizela Cosma, Anca Docolin, Ioan Tomoiagă

Corectură: Delia Vaida